

ТОНТЮЛДУЗИ

Ўзбекистон болалари ва ўсмирларининг газетаси

Газета 1929 йил 1 августдан чиқа бошлаган

№ 58-59 (6898-6899)
1998 йил 28 июль, сешанба

Сотувда эркин
нархда

Болаликни ҳамма соғиниб эслайди. Чунки болалик инсон умрининг энг табиий фасли. Бола севган кишисигагина «Сизни яхши кўраман», дейди. Ёқтирмаганини рад этади, Ўзи тилаган мақсад учун жон-жаҳди билан ҳаракат қилади. Ер тепиб сурон солишдан ҳайиқмайди. Болалик Ростлик, Чинликнинг энг яқин дустидир. Одам боласи ҳарчанд соғинган, истаган билан болалик туйгуларини тулалигича асраб қола олмайди. Унга ҳалақит берадилар. «Болага ухшайди», «Гудакдай бегубор», «Ҳалиям боладай» деган сифатлар ҳам нисбатан покиза, бегубор кишиларга сифат тарзида айтилади.

Болаларни кузатаман. урганиш учун, узимни таҳлил, тафтиш қилиш учун. Ундан нечоғлик йироқлашдим — масофаларни улчаш учун.

— Отам менинг шу полвон, — дея турт ёш кичкинтойни эркалайди аяси.

— Йўқ, мен ота эмасман!

— Бувам менинг шу кўзим, — давом этади аяси.

— Йўқ, бува ҳам эмасман!

Аяси энди мураса қилишга яқинлашади.

— Йўқса, кимсан, шириним?

— Мен Азизбекман, Азизбек буламан!

Унинг ажабтовур ужарлигида ҳам бир ҳаёт ҳақиқати бор.

— Сурайё қиз катта бўлса у ким буларкин, дўхтирми, муаллима-

ми?

Опоғойининг суровига Сурайё ҳеч қандай хижолатсиз жавоб беради:

«Нега алдайсиз? Негга ёлғон гапирасиз? Негга ваъдангизда турмадингиз?» — деб фақат у савол беришга журъат қилади.

ЖУРЪАТЛАР МАМЛАКАТИ ФУҚАРОЛАРИ

Ур-ре, уйимизга яна байрам келаяпти!

— Мен каттайганимда келин буламан.

Бола билмай айтди, дейдилар. Аслида билиб айтади.

«Мени фалон жойга олиб боринг, олиб келинг, бу нарсани олиб беринг», дейиш фақат унга ярашади.

Бугуннинг боласи

Ярашиқлар мамлакати болалик, — журъатлар мамлакати. Бу мамлакатнинг ҳаёли кўп, орзу-истаклари кўп. Ёлғиз болаларгина учар қанотли отлар борлигига ишонадилар. Гулдай нозик маликалар Ялмоғиз ёки дев чангалига тушганда «ҳа» деганда шамолга тоғлар силкинадиган паҳлавонлар ўша ёлғиз отида келиб қутқаришига жуда қаттиқ ишонадилар.

Чақмоқлар улар нигоҳида осмонда шохлаб кетган дарахт, тулқинлар чопиб кетаётган дўстлари сингари жонланади.

Болаларгина қушлар гапирарди, шамоллар ҳуштак чалади, бўлут «оҳ» тортади, дея тасаввур этадилар.

Ишончлар, истаклар, тасаввурлар олами бу.

Кичкинтойлар ҳеч қачон тушкунликка тушмайдилар. Улар Умид фуқароларидир. Борлигингиз қандай яхши!

Сиз бизни нимани асраш-авайлаш кераклигидан ҳар дақиқада хабардор қилиб турасиз! Дунёда шундай бир масъум олам, масъум ҳаёт борлигини ёдлатиб яшайсиз.

Сиз дарёсиз — биз мавжларингизда янгиланамиз. Сиз дунёмиз ичидаги яна бир дунёсиз — барча топганларимизни Сизга тенглаб улчаймиз, Сизни бахт тарозумизга олтин тош қилиб кўямиз.

Бор бўлинглар, ёнимиз, жонимизда бор бўлинглар, болалар!

Президентимиз Ислоҳ Каримов Шоҳимардон қишлоғида булган чоғида тошқин оқибатида жабр кўрганлар оиласини моддий ва маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, қўрбон булган юрдошларимизни эслаш, уларни шод этиш зарурлигини алоҳида таъкидлаган эди. 17 июль куни Шоҳимардонда табиий офат қўрбонлари хотирасига Қўрбон тиловат қилинди.

Шоҳимардонда сув тошқини оқибатларини бартараф этиш бўйича тиклаш ишлари давом этмоқда. Бу ерга республикаимизнинг барча вилоятларидан инсонпарварлик ёрдамлари пешма-пеш келиб турибди. Тошкент вилоятидан турли-туман бинокорлик ашёлари, озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармонлар, кийим-кечаклар, кўр-

па-тўшаклар ортилган 90 та автомашинадан иборат биринчи автожамланма бу ерга келди.

«Ўзбекистон ҳаво йуллари» миллий авиакомпанияси Тошкент — Новосибирск йўналишида

мунтазам қатновни йўлга қўйди. Ҳозирги пайтда Варна, Симферополь, Екатеринбург шаҳарлари билан ҳаво алоқасини йўлга қўйиш борасида ташкилий ишлар олиб боришмоқда.

Жиззах вилоятида ногиронларни даволайдиган янги марказ очилди.

Яқинда фахрийларни ижтимоий жиҳатдан қўллаб-қувватловчи республика «Нуроний» жамғармасининг Наманган бўлими ташкил қилган лотерея ютуқлари тиражи утказилди. Қиймати 50 сумлик бахтли лотерея Турақўрғондаги 8-сонли ҳу-

нар лицейининг 8-синф ўқувчиси Умида Қирғизовага насиб қилди. Унга «Дамас» автомобилнинг калити топширилди.

Москвада таэквандо бўйича «Умид» деб номланган халқаро мусобақа бўлиб ўтди. Унда 40 мамлакатдан келган спортчилар қатнашди. Ўз-

бекистонликлар ушбу мусобақада учта олтин, иккита бронза медалини қўлга киритдилар. Муҳими, унда йигитларимиз қаторида қизлар ҳам қураш олиб бордилар.

Эсингизда бўлса утган йили Самарқанд шаҳрида «Шарқ тароналари» фестивали булган эди. «Ўзбекистон маркаси» очиқ турдаги акциядорлик жамияти халқаро мусиқа фестивалига бағишланган почта маркасини тайёрлади ва уни Ўзбекистон почта ва телекоммуникация агентлиги муомалага чиқарди.

Марка ва эмблема тасвирини тошкентлик мусаввир С. Шарипов чизган. Марка кўк рангли, шарқ услубида яратилди.

ЕЛКАНЛАР

Болалар, биласизларми, бу сафар қасрга борганимни? Елканлар байрамига бордим! Ҳа, бу ҳақиқатан ҳам байрам эди, чунки елканлар майин шабадада жимирлаётган кўл юзида хилпираб, болалар эса эрталабки салқинга қарамай сувга тушволиб, худди каттакон балиқчалардай сузиб юришарди.

Атрофдаги болаларнинг қай бирига қараманг, қулида ўзи ясаган кема моделини кўтариб олган. Ҳарбий кема моделлари, граждан кемаси, сувости кемаси, елканли кемалар, катамаран типидagi кемалар, яхталар... Эҳ, бу кемаларнинг тури ҳам кўп экан-да. Бунинг устига ҳар бирининг кўриниши ўзига хос антиқа ясалган.

Ойимнинг айтишларича, елканлар мусобақасида қатнашадиган кема моделларининг узунлиги 600 мм бўлиб, елканли кемалар икки хил: радио ёрдамида бошқариладиган ва эркин елканли бўлар экан.

Бу мусобақаларда Республикамининг турли вилоятларида истиқомат қилувчи ва кемасозлик спортга қизиқувчи болалар қатнашишди. Мусобақа шартига кўра ҳар бир вилоятдан 4 нафар бола қатнашиб, улар команда ҳисобида ва якка-якка курашишди. Мусобақани бош ҳакам Алексей Братчиков одиллик билан бошқариб турди.

Мусобақалар бошланди ҳамки, ойим болалар билан суҳбатлашишдан бўшамаяптилар, Равиль амаки бўлса турли кемаларни кўтарган болаларни суратга олиш билан оворалар. Мени унутиб ҳам қўйишди, шекилли, дедим-у, ўзим ҳам мусобақада қатнашаётган болалар билан таниша бошладим.

Даставвал елканларга тикилганча ҳаёл сураётган бола билан танишишга қарор қилдим.

— Сен чемпион бўлмоқчимисан? — деб сўрадим ундан шартта.

У ширингина ҳаёли бузилганига ачингандай, истар-истамас мен томонга ўтирилди.

— Менинг чемпион бўлишимга ишонмайсанми? — суради у қуруққина қилиб. — Агар голиб бўлишимга ишонмаганимда эди, бу ерга келмасдим.

Кейин билсам, бу бола уч йилдан бери кемасозлик спорти бўйича Ўзбекистон чемпиони бўлиб келаётган Алан Гусялов экан. Алан Олмалиқ

шаҳридаги 5-мактабнинг 5-синфида ўқир, кемасозлик спортга 3 ёшидан бери қатнашар экан. Чунки, Аланнинг даси Алик Магомедович Гусялов Олмалиқдаги болалар техника ижодиёти марказининг раҳбари экан-да. Алан даси билан бирга 3 ёшлигиданоқ тугаракка бирга боравериш, кемасозликка қизиқиб қолибди.

— Аланнинг «Елкан» деб тили чиққан, — деб ҳазиллашади унинг даси.

Алан эса хафа бўлмайди, жилмайибгина қўя қолади.

Мен бу ерда Бектемир тумани Болалар техника ижодиёти марказининг раҳбари Абдурасул ака Амиров билан

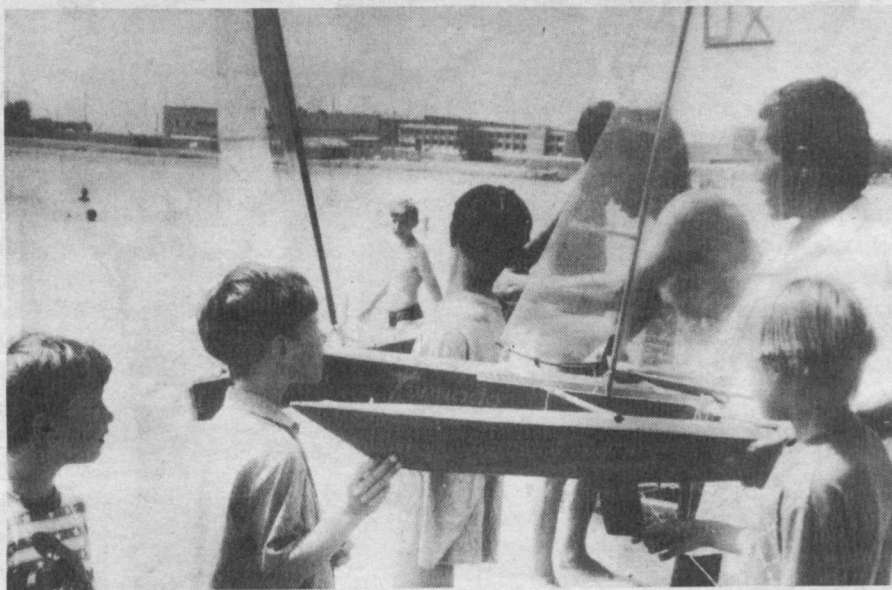

Алан Гусялов эҳтимол бўрон-у довуллардан чўчимайдиган довурак капитан бўлар...

шига қарамай, мусобақага олиб келган яхтасини ўзи ясабди. Шундай ёшгина болакайнинг мураккаб ва ниҳоятда чиройли яхтани ясай олишига жудаям ҳавасим келди. «Мана шу бола ҳақиқий денгизчи, капитан бўлса керак», деб уйладим ўзимча.

Мусобақа давомида ҳар бир кема модели уч марта синаяб кўриларкан ва улар курсатган энг яхши кўрсаткичга қараб баҳо қўйиларкан.

Шундай қилиб, елканлар байрами тугаганида маълум бўлдики, мен боя мақтанчоқ деб уйлаган бола — Алан Гусялов бир эмас, нақ икки хил кема модели бўйича голиб бўлибди. У ясаган ҳарбий кема ва сувости кемаси 1-уринни эгаллабди.

Манави болалар эса Намангандан келишган. Уларнинг жажжигина кемачалари ўзига хослиги билан эътиборни тортади.

танишдим. Абдурасул ака бу мусобақага бир неча ўқувчиларини олиб келган, улар орасида ўгли Бахт ҳам бор экан. Бахт ҳам худди Аланга ўхшаб 4 ёшиданоқ тугаракка қатнашар, бултурги мусобақада 3-уринни олган экан.

Бахт Амиров ҳозир 291-мактабнинг 4-синфида ўқир, ўзи жудаям қизиқувчан ва синчков бола экан. У мактабдаги ўқиши ва кемасозлик тугарагидан вақт орттириб, авиамоделлизм тугарагига ҳам қатнашар экан.

— Турли тугаракларга қатнашсанг, ўқишингга қандай вақт топасан? — деб сўрадим ундан.

— Қизиққан одам ҳамма нарсга вақт топади, — деди Бахт донишмандона бир қиефада.

Мен эндигина Бухоро шаҳридаги 14-мактабнинг 9-синф ўқувчиси Санжар Юнусовни гапга солаётган ҳам эдимки, қарасам Равиль амаки мени қидириб юрибдилар.

— Хуш, кимлар билан танишишга улгурдинг? — деб сўрадилар Равиль амаки.

Равиль амаки менинг жавобимни кутмаёқ фотоаппаратини яхта кутариб келаётган Кирилл Череманскийга тўғриладилар. Кирилл Олмалиқ шаҳридаги 15-мактабнинг 3-синфида ўқир экан. У ҳали жудаям ёш бўли-

Кирилл Череманский ўзи ясаган яхтани еру-қукка ишонмай, қулидан қўймай кутариб юриши бежиз эмас экан. Яхтаси худди эгасининг сидқидилдан ясаганини сезгандай ҳаммадан зўр чиқиб, голибликни эгаллабди.

Ўзоқдан бошқарилувчи кемалар бўйича 1-уринни бухоролик Санжар Юнусов эгаллабди, ўзиям мактабда физика фанидан фақат аълога ўқиса керак, деб уйлаб қўйдим.

Елканли кемалар бўйича Олмалиқ шаҳридан Вадим Думин голиб бўлибди. У саргузашт китобларни яхши кўрар, айниқса, елканли кемалар ҳақида ёзилганларини ўқийвериш, сувдек ичиб юборибди. Вадим, айниқса денгиз қароқчилари ҳақидаги китобларни ёқтираркан.

Граждан кемалари бўйича 1-уринни эгаллаган самарқандлик О. Аганесян билан танишишга улгуролмадим-да, бунга анча афсусландим. Чунки у ясаган йўловчиларни ташийдиган замонавий кема модели жудаям чиройли экан!

Команда ҳисобида эса Тошкент шаҳри командаси 1-уринни, Наманган вилояти командаси 2-уринни ва Самарқанд командаси 3-уринни эгаллабди.

Елканлар байрами болаларнинг

БАЙРАМИ

Олтин ёз гашти

қувноқ қий-чувлари остида жуда мароқли утди. Очигини айтсам, анчадан бери бунақанги зўр байрамни кўрмагандим. Ўзиям жуда яйрадим-да. Лекин, байрамдан сўнг ўйланиб қолдим. Биласизми, нега? Чунки, шундай чиройли байрамга Жиззах, Навоий ва Сирдарё вилоятларидан болалар келишмабди. Хайрон бўлдим, бу вилоятларда кемасозликка қизиқадиган биронта ҳам бола йўқмикан? Ёки қизиқадиган болаларнинг шуғулланишлари учун зарур шартшароитлар йўқмикан?

Назаримда, ойим дунёдаги ҳамма нарсани биладигандай туюладилар. Шунинг учун ҳам ойимдан бу ҳақда сўрадим.

— Денгизчиларнинг ҳавасни келтирувчи чиройли кийимини кийиб олиб, улкан океан кемалари ёки сувости кемаларини бошқарувчи кема капитанлари бўлишни истайдиган болалар ҳар бир вилоятда, шаҳар ёки қишлоқда тулиб-тошиб ётибди, — деб жавоб бердилар ойим. — Капитанликка олиб борадиган йўл эса манави жажжи елканли кемаларни қуришдан бошланади. Болалар-ку қизиқишади-я, лекин купинча катталар ўз фарзандларининг қизиқишлари ҳақида уйлаб қуришмагани ёмон. Бу гапларимнинг исботи мана кўз олдингда турибди. Олмалиқ шаҳридан келган болалар бир эмас, нақ тўрт хил кема модели бўйича голиб бўлишди. Бу эса Олмалиқ шаҳрида ушбу спортнинг яхши йўлга қўйилганлигининг далилидир.

Шамолда хилпираганча кемачани гизиллатиб кетаётган оқ елканларга бўлган ҳавас қанчадан-қанча болакайларнинг юрагига чўғ ташладийкин? Бўронлар-у туфонлардан, ҳатто акулалардан ҳам чўчимайдиган, мард ва жасур кема капитанлари бўлишни қайси бола истамайди, дейсиз? Шамоллар-у довуллардан ҳайикмай, тубсиз уммонларни забт этиб, қўзлаган мақсадига, албатта, етиб борувчи капитанлар эса манави елканларга тикилганча ҳаёлан ўзоқ-ўзоқларда сузиб юрган болакайлардан етишиб чиқади...

Гулноз ТОЖИБОЕВА,
ёш мухбир.

— Ҳамма гап елканда, — деб тушунтиради Абдурасул Амиров шогирдларига. — Елкан тўғри ўрнатилса, кема ҳар қандай уммонни забт эта олади.

Ўзи ясаган яхтанинг оппоқ елканлари Кирилл Череманскийнинг ҳаёлларини мовий денгиз узра фарёд урган чағалайлар сари олиб кетади.

Тошкент шаҳридаги Алишер Навоий номига қўйилган миллий боғ ёзининг иссиқ кунларида узининг шинам ва салқин бағрига чорлаб, қурқ ташлаб турибди.

Яқинда бу боғни айланиб юрарканман, боғда дам олиб, узларининг буш вақтларини

Мен шунча яшаб бир нарсани тушундимки, одамзоднинг катта бойлиги, бахти фақат тинчлик, осойишталикда экан! Мен Ўзбекистонда яшаб, унинг тузини ичдим. Энди мана шу Ватан учун ҳар қандай ишга тайёрман...

Жумагул ака ва Фотима

хушчақчақлик билан ўтказётган ҳамшаҳарларимизнинг шодлигига шерик булдим. Кимдир китоб, кимдир қўшиқ тинглаб, яна кимдир эса ўз оиласи билан ям-яшил ўтуланлар устида мазза қилиб яйраётганини кўриб, кунгинг яшнайдис. Қандай яхши — хотиржамлик, ҳадиксиз яшаш. Одамзоднинг умрини ҳамиша тинчлик ва орзулар безайди. Айниқса, болаларнинг бахтиёр кулгусидан, севиб уйнайдиган уйинларнинг завқидан ҳам баландроқ туйғу бормикан?!

Юрагимда кечаётган бегубор ҳаёлларимни эркалашда давом этарканман, ногаҳон кимнингдир «Тошкентбой, узокқа кетиб қолма», — деган овозидан ўзимга келдим. Нигоҳим қоп-қора кузлари қулиб турган, сочлари жингалак болага тушди. Сал нарироқда эса ўз ота-онаси билан мириқиб утирган болалар бири билан ниманидир гапиришиб, гурра-гурра қулишарди. Улар ниҳоятда хотиржам ва бахтиёр эдилар. Мени қандайдир куч уларнинг олдига етаклади. Оила бошлиғи Жумагул Некёр деган афғонистонлик киши экан. Улар мени мамнуният билан қарши олиб узининг болалари билан таништирди. Болаларининг онаси Фотима опа ҳам худди ўзбек аёлларидай содда, камтарин экан. «Тошкентта келганимизга анча йиллар булди», — дейди Жумагул ака. — Бу Ватан бизни ўз фарзандидай қарши олди.

опаларнинг катта қизлари Илай инглиз тили курсида ўқиши билан бирга, гарчи

— Инженер-конструктор.
— Нажибилло, нимадан кўрқасан?

— Тушимдан...

— Тушунмадим?

— Ҳар доим тушимга бомба остида қолган мактабим, ўртоқларим киради.

— Сен ўша даҳшатли уруш воқеаларини ўз кўзинг билан кўрганмисан?

— Ҳа, кўрганман, мактаб биносидан сал кечроқ чиққананда, мен ҳам бомба остида қолган бўлар эдим.

— Сен Ватан деганда нимани тушунасан?

— Ватан — бу тинчлик дегани...

Нажибиллодан бу жавобни кутмаганим учунми бир қалқиб кетдим. Куз олдимдан урушнинг бегубор қурбонлари — болалар утди. Ҳамиша

батга қўшилади Жумагул ака. Тошкентбой қоп-қора кузларини менга тикиб, сўрайди:

— Айтайми?

— Яхши бўларди, — дейман ундаги болаларча мактабни ҳиссидан завқим қўзгаб...

Тошкентбой Навоийнинг бир неча газалларини айтиб бераркан, юрагимда бу боланинг шеърятга булган муҳаббатидан шуълалар пайдо булади...

— Тошкентбой, Тошкентни яхши кўрасанми?

— Яхши кураман.

— Қанақа ўйинчоқ сенга кўпроқ ёқади?

— Ўйинчоқ уйнашни ёқтирмайман.

— Ўртоқларинг ўйинчоқлари билан ўйнаётган бўлса сен қараб ўтираверасанми?

— Йўқ, мен рангли суратлари кўп китобларни томоша қилишни ёқтираман. Рангли китобларим талайгина.

ТОШКЕНТБОЙ — ТОШКЕНТНИНГ ЎҒЛИ

ёши ўн еттида бўлса-да, ҳавас қилса арзигулик чиройли қўйлақлар тикади. Айтмоқчи, Илай деган исмининг мазмуни оққуш дегани экан.

Ўғиллари Нажибилло, Омонулло ва қизлари Ҳумайралар эса Тошкент шаҳридаги 27-мактабда ўқишадилар. Энг қизиги инглиз, араб тилларида бемалол сўзлаша оладилар. Болаларнинг тил ўрганишига булган иштиёқлари дадасидан юққан бўлса ажабмас. Чунки Жумагул аканинг ўзи 9 тилда эркин сўзлаша олади.

Ийманибгина утирган Фотима опадан Ҳумайро деган исмининг мазмунини сўрадим. Узига ярашган табассум билан. Ҳумайро «бахт қуши» дегани деди.

Мен ўн тўрт ёшли Нажибиллонинг суҳбатга тортдим. Кузларидаги қувлик, юзидаги мазмун бу болани ёшидан анча каттароқ кўрсатади. Нажибилло урушни кўрган.

— Мен Тошкентни жуда яхши кураман, — дейди у самимият билан.

— Бу ерда ўртоқларинг кўпми?

— Жуда ҳам кўп. Умид, Сардор, Николай, Равшан, Қодир...

— Ким бўлмоқчисан?

катталар йўл қўйган хатонинг жабрини болалар тартади. Мен бутун дунё болалари бири-бирига бегуборлиги, самимийлиги ва яна нимаси биландир яқин деб ўйлардим. Менга Нажибилло уша ниманидир топишга ёрдам берди. Болалар учун энг буюк ВАТАН бу — ТИНЧЛИКдир...

Суҳбатимизни югуриб келиб: «Мен Навоийни кўрдим» — дея дадасининг қучоғига отилган ҳалиги чиройли болажон булди. Жумагул ака боласини қучоқлаб «Мана бу энг кичкина ўғлимиз Тошкентбой булади», — деди.

Олти ёшли Тошкентбойнинг ҳайратлари жуда бегубор эди. У узининг ўйинқароқлиги, айна пайтда тетиклиги билан ўзбек болаларига жуда-жуда ухшаб кетарди.

— Сен Навоийни биласанми? — сўрайман ундан.

— Биламан, ҳув-в ана, — ҳайкалга ишора қилади у.

— Улар ким бўлган?

— Жуда ҳам катта шоир...

— «Ғазалларидан бирортасини айтиб бергин, — суҳ-

батга кўшилади Жумагул ака. Тошкентбой қоп-қора кузларини менга тикиб, сўрайди:

— Узини яхши кўрадиган бола экан деб ўйламанг-у, исмим фақат менга эмас ҳаммага ёқади.

— Нима учун бу фикрдасан?

— Чунки Тошкент ҳаммага ёқади. Менинг исмим ҳам шу шаҳарнинг номи билан боғлиқ.

— Катта бўлсанг, ким бўлмоқчисан?

— Зўр шоир бўлмоқчиман...

— Шоир бўлсанг, аввал ким ҳақида шеър ёзасан?

— Аввал онам, дадам, Ўзбекистон ҳақида шеър ёзаман...

Танишув

— Қанақа болалар билан дўстлашинг келади?

— Ҳеч нарсадан кўрмайдиган болалар билан.

— Сенга қанақа болалар ёқмайди?

— Уришқоқ ва ёлғончи болаларни ёмон кураман, улар билан ҳеч қачон ўйнамайман.

Мен Тошкентбой билан узок суҳбатлашдим. Доно болакайнинг ички ва ташқи дунёсида Ўзбекистонга булган меҳри ва чексиз муҳаббатининг суратини кўрдим...

— Тошкентбой Тошкентда туғилган, шунинг учун унга шу исми берганмиз, — деди меҳрибон ота Жумагул ака. — Биз бутун оиламиз билан Тошкент шаҳрини яхши кураемиз. Мен дунёнинг кўп мамлакатларида булдим, аммо бу шаҳарга ўхшаганини учратмадим. Қолаверса, бу шаҳар узининг бағри кенг одамлари билан юракка яқин. Ўғлим Тошкентбойнинг мана шу шаҳарнинг номини оқлайдиган одам бўлиб етишишини жуда-жуда хоҳлайман...

Мен бу оилани аввалдан танийдигандай бирпасда яқинлашиб кетдим. Бу яқинликнинг сабабини тушун-

дим. Одамларни самимият яқинлаштиради.

Жумагул ака ва унинг оиласи билан хайрлашиб ортимга қайтдим. Негадир, куз олдимдан жингалак сочили, қора куз Тошкентбой кетмасди.

Қизиқ, у катта бўлганда ким буларкин-а? Балки, ўзи айтгандай зўр шоир булар... Ким бўлганда ҳам Тошкентбойнинг зўр инсон бўлишига ишонаман. Чунки у Тошкентда туғилган...

Ҳалима АХМЕДОВА.
Суратда Тошкентбойнинг оила аъзолари.

САЛОМ, ЖАҲЖИ ШЕЪРИЯТИ МУХЛИСЛАРИ!

Сизларга фарғоналик тенгдошларингиз, сизлар каби билимдон, зукко ва қақажон ўғил-қизлардан саломлар бўлсин!

Кўркем Фарғонанинг турли бурчакларида яшаб, аёло баҳоларга ўқийдиган бу тенгдошларингиз яна бир ажойиб истеъдод эгаси, яъни жаҳжси шоир ва шоиралар ҳамдир.

Ўз она юрти, жонажон халқининг ажойиб ижодкорлари каби бўлиш орзусида қалам теб-ратаётган ушбу шўх-шаън булбулчаларнинг

созу овози Сизларни ҳам хушнуд этишига ишонамиз.

Агар кўнглингизда танишиш иштиёқи пайдо бўлса, бизнинг ижод боғимизга келинг, бу ерда тез-тез тўпланишиб, мушоиралар қилиб турадилар.

Балки ўзингизнинг ижодингиз билан бизларни ром қилмоқчидирсиз. Келинг, ҳеч бўлмаса севимли газетамиз «Тонг юлдузи» саҳифаларида кўришиб турайлик. Сизлардан жавоб кутиб бир гуруҳ фарғоналик ёш ижодкорлар ва

Фарғона вилояти ижодкор ёшлар уюшмаси Адабиёт бўлими бошлиғи: Наргиза ҚОСИМОВА.

ОИЛА ~ КЕЛАЖАК ҚАСРИСАН

Оила — келажак қасрисан,
Умидлар туғилар қошона.
Умримиз давоми асли, сан —
Ватансан,
Муқаддас остона!..

Оила — келажак қасрисан,

Сендадир буюклар камоли.
Навоий, Қодирий наслисан,
Сендадир юртимнинг
жамоли.
Оила — келажак қасрисан!

Бехзоджон ЖҲРАБОВЕВ,
Фарғона шаҳри, 7-ўрта мактабнинг
10-синф ўқувчиси.

ҚАЛДИРҒОЧ

Бир кун уйда ўтирсам,
Қалдирғоч келиб қолди.
Менга ҳам шеърлар
ёз деб,
Чириқлаб туриб олди.

Шундан кейин унга ҳам
Бир шеърча ёзиб қўйдим.
Яхшилаб ўқигин деб,
Инига ташлаб қўйдим.

МЕҲРИБОНЧИЛИК

Дикир-дикир қуёнча,
Ўйнайсан кун ботгунча.
Чарчаш нима
билмайсан,
Оч бўлсанг ҳам
сезмайсан.

Охир тунни билдинг-ку,
Чарчаб ухлаб

қолдинг-ку,

Алла — қуёнчам, алла
Алламда бордир кулча.
Кулчамни еб ухлагин
Ёмонликни билмагин.

Нилуфар ХОЛДОРОВА,
Ўзбекистон тумани 7-ўрта
мактабнинг, 7-синф
ўқувчиси.

ЁЗ

Баҳор ўтиб келди ёз,
Биз учун бу жуда соз.
Ҳовузда чўмиламиз,
Қалбимиз шод, хушовоз.

Далаларда ва боғда,
Юрамиз, шодон тоғда.
Саёҳатлар қиламиз,
Сўнг ишлаймиз
чорбоғда.

Ўрилади бугдойлар,
Шилдираб оқар сойлар.
Ёз жуда ҳам гўзалдир,
Қувноқ ўтади ойлар.

Очилар турли гуллар,
Болалар ўйнаб кулар.
Улар ҳеч тиним билмас,
Кўйлар худди булбуллар.

Ёз фасли бўлар иссиқ,
Иссиқдан кўзлар қисик.
Иссиқлик қийнаса ҳам,
Гашти бор жуда қизиқ.

Бекзод МАМАДИЕВ,
Риштон туманидаги
48-ўрта мактабнинг
9-синф ўқувчиси.

БИРИНЧИ МУАЛЛИМЛА

Ҳар битта сўзингиз
меҳрининг кони,
Бахш этай умримни,
бўлса имкони.
Жар солай оламга
етса овозим
Таъзим этай сизга,
азиз устозим!

Билим суви оқар
сўзларингизда,
Дунёни кўраман
кўзларингизда.
Фақат сизни куйлар
қўлимда созим
Таъзим этай сизга,
азиз устозим!

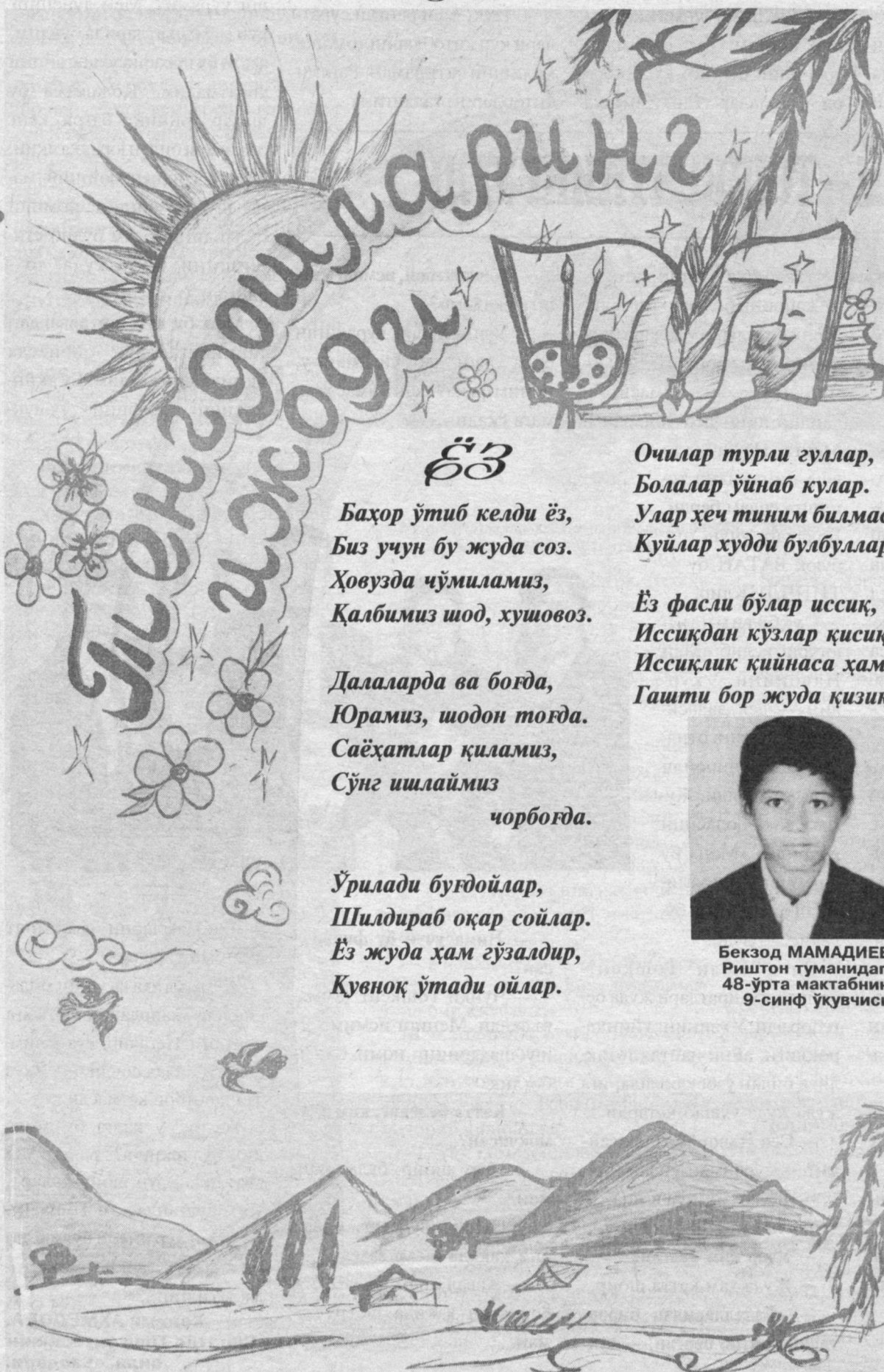
Гам чекмангиз, кулиб
юрингиз доим,
Умрингизни узун
қилсин илоҳим.
Нурли йўлингизда
юрар мен ўзим,

Таъзим этай сизга,
азиз устозим!

Оқлай олсам эди
ишончингизни,

Раҳмат-ла эслайман
бир умр сизни.
Шеърга солдим бугун
тингланг дил розим
Таъзим этай сизга,
азиз устозим!
Мухтасар АХМЕДОВА,
Ўзбекистон тумани
19-ўрта мактабнинг
10-синф ўқувчиси.

ЁШ ИҚТИСОДЧИ

YOSH IQTISODCHI

“Тонг юлдузи”га илова
иқтисодий газета

ПАХТА ОЧИЛДИ!

Мамлакатимизнинг серқуёш худуди Сурхондарё вилоятининг кўпгина туманларида пахта қийғос очилди.

Сара уруғ, илғор технология ва ҳалол меҳнат самараси бўлган пахта - бу йилги хирмонимиз юсак бўлишидан, ризқ-рўзимиз баракасидан, бахтимиз йўли оқлигидан нишонадир.

ИҚТИДОРЛИ ЁШЛАР - ХОРИЖГА

Кун кеча Ўзбекистон Ташқи ишлар вазирлигининг қабуллар уйида бу йил хорижда ўқиш учун жўнайдиган иқтидорли ёшлар билан учрашув бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Президентининг грантларини қўлга киритган 177 нафар ёшлар чет мамлакатлар дипломатик корпуслари вакиллари билан суҳбатлашдилар.

Республика Халқ таълими ва Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги раҳбарлари, АҚШнинг Аксельс ташкилоти вакиллари билан келажак режалари хусусида фикр алмашдилар.

НАМАНГАН КЎК ЧОЙИ - МАЪҚУЛМИ?

Наманганда янги Ўзбекистон-Хитой кўшма корхонаси ишлаб турибди. У кунига 3,5 тонна, йилига 1800 тонна кўк чойни қадоқлаб бериш қувватига эга. Бу - корхона водий аҳолисининг кўк чойга бўлган эҳтиёжини тўла қондиради, деган гап.

ЁШ

КАРАТЭЧИЛАРИМИЗГА ОЛТИН МЕДАЛЛАР

Марказий ҳарбий спорт клубида 1-марта Марказий Осиё мамлакатлари ўсмирлари орасида каратэ бўйича мусобақалар бўлиб ўтди. Икки кун давом этган ўзаро беллашувларнинг биринчи кунидеёқ Ўзбекистонимизнинг ёш каратэчилари 13 та олтин медални қўлга киритдилар.

Мусобақаларда 400 нафар ёш спортчи 8 гуруҳда куч сиなしшди.

Ғолиблар Швейцарияда бўладиган ўсмирлар ўртасидаги 1-жаҳон чемпионатида йўлланма оладилар.

УШБУ СОНДА:

...ўзбекистонликлар илмий даражаси, маданият даражаси жиҳатидан алоҳида ўрин тутди. Менинг хулосам шуки, биз - ўзбекистонликлар кам эмас!

ИСТИҚБОЛ

7-БЕТ

Ҳозир учолмайдиган қушлар минглаб йиллар бурун ўз қанотларининг илк вазифасини бажариш имкониятини йўқотганлар.

УЧМАЙДИГАН ҚУШЛАР ҲАМ БОРМИ?

8-БЕТ

... агар ишонмасангиз, қишлоғимизга бир бор қадам қўйиб, тоза ҳаволаридан нафас олиб, кўнглингизни шод этиб кетинг! Марҳамат! Эшигимиз ҳамisha очик.

ЎЗАЛ НАНАЙГА КЕЛИНГ

9-БЕТ

Оёқ кийимини, айниқса, чанг ва лойдан асраш керак, чунки улар чармни тез ёғсизлантириб куришиб қўяди. Натижада, чарм қаттиқ ва ёрилувчан бўлиб қолади.

ПОЙАФЗАЛИНГЎЗ УЗОҚРОҚ ЧИДАСИН ДЕСАНГЎЗ...

10-БЕТ

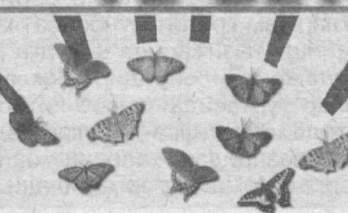
Томошабинлар экранда ботқоқлик ўртасида туриб ўзига сув сепаётган икки оёқли юнгдор маҳлуқни кўриши мумкин.

ЭКРАНДА - БИҒФУТ, ЯъНИ ҚОРОДАМ

11-БЕТ

ЎЙИН МАЙДОНЧАСИ

12-БЕТ

БИЗ ЎЗБЕКЛАР

ҲЕЧ КИМДАН

КАМ ЭМАСМИЗ,

дейди,

НЬЮ-ЙОРКдаги

ПЭЙС

университетида

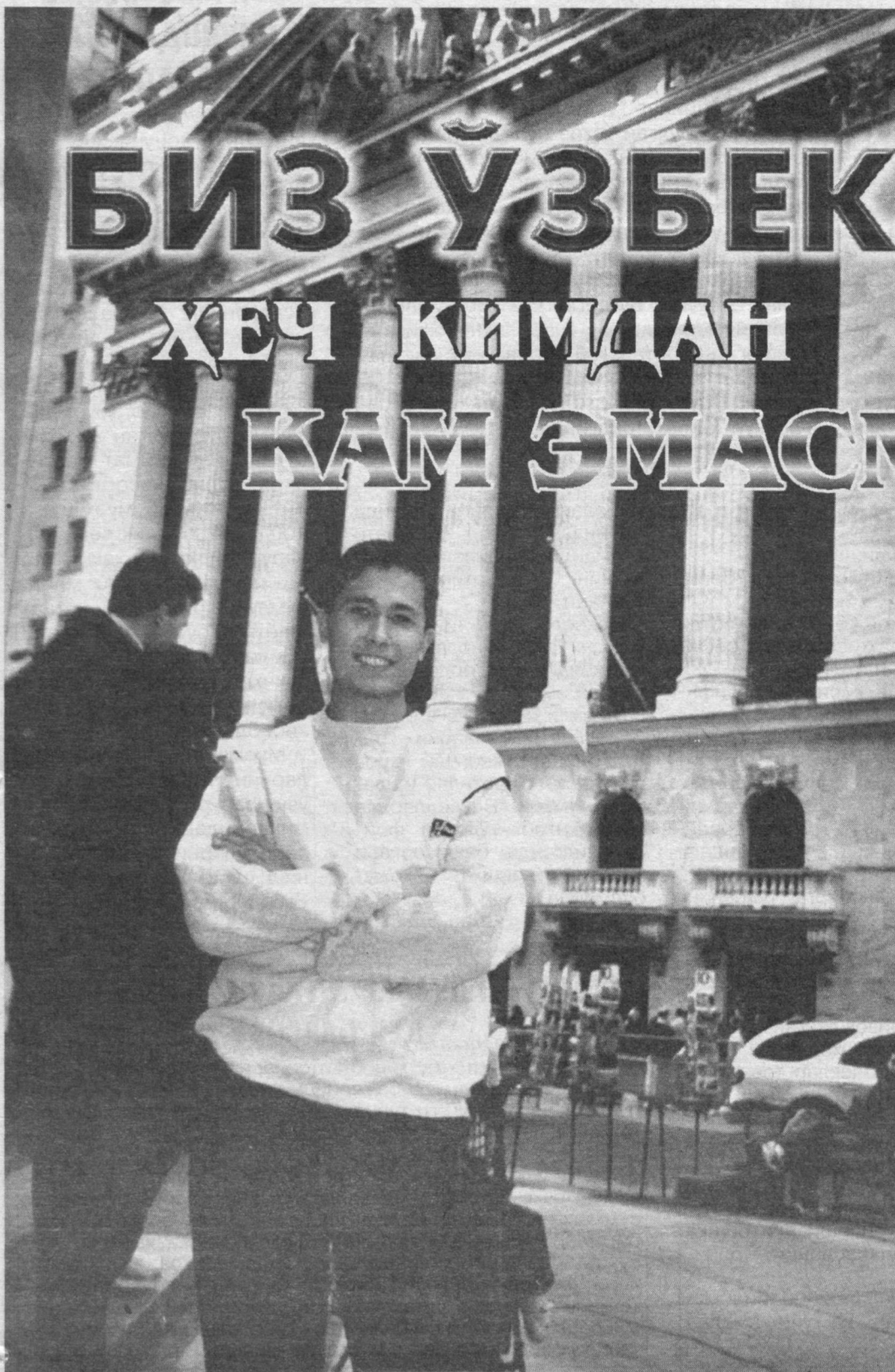
таҳсил олаётган

юртдошимиз

Улуғбек

ҚОСИМХЎЖАЕВ.

7-бет

ПУЛНИНГ

ВАЗИФАЛАРИ

МУОМАЛАДА ПУЛНИНГ ҚАНДАЙ ТУРЛАРИ МАВЖУД?

Пул бундан уч минг йил муқаддам пайдо бўлган. Шу узоқ давр ичида у тўрт босқични босиб ўтган ва тўртта шаклда бўлган.

1. "Товар шаклидаги пул" - "Куйма" (бизнинг асримиздан олдин VII асрга-ча);
2. "Танга пуллар" - "Танга" (бизнинг асримиздан олдин VII-XIX аср);
3. "Қоғоз пуллар" - "Банкнот" (XIX-XX асрлар);
4. "Электрон пуллар" - "Карточка" (XX асрнинг ўрталарида).

Бугунги кунда муомалада аниқ, ҳақиқий қийматга эга бўлган пуллар ва уларнинг муомаладаги қуйидаги белгилари мавжуд:

- * танга пул;
- * қоғоз пул;
- * кредит шаклидаги пул;
- * чек шаклидаги пул;
- * электрон пул.

Булар пул вазифасини бажариб келаётир.

КРЕДИТ ПУЛЛАРИНИНГ ВУЖУДГА КЕЛИШ САБАБЛАРИ ВА УЛАРИНИНГ ҚАНДАЙ ТУРЛАРИ МАВЖУД?

Кредит пуллари - кредит алоқаларида ишлатилган қоғоз пуллардир. Кредит пуллар олтин ўрнига пайдо бўлган, қарз берувчи ва қарздор ўртасидаги ҳамда банк воситасида амалга ошадиган ҳаракатларда қўлланилади.

Кредит муносабатларининг вужудга келиши ва ривожланиши натижасида кредит пуллари вужудга келади. Улар қуйидаги кўринишларда бўлади:

1. Банкнотлар.
2. Векселлар.
3. Чеклар.
4. Кредит карточкалари.

ЧЕК НУМА?

Чек - махсус пул ҳужжати, чекни имзолаганнинг жорий ҳисобидан муайян суммани бериш ёки бошқа ҳисобга ўтказиш ҳақида банкка берилган ёзма фармойишни ифода этади. Ривожланган банк-кредит тизими шароитида ички тўлов оборотида кенг тарқалган, яъни тўловларнинг асосий қисми чек билан тўлаш асосида олиб борилади.

Чеклар ҳам кредит муносабатларининг ривожланиши натижасида вужудга келган кредит пулларида биридик. Чеклар иш юритувчилар ўртасида ҳисоб-китоб воситаси сифатида ишлатилса-да, улар келиб чиқиши нуқтаи назаридан, асосан банк кредити ҳисобига муомалага чиқарилади. Чекда акс

ҚОҒОЗ ПУЛЛАР МУОМАЛАГА ЧИҚАРИЛИШИНИНГ АСОСИЙ САБАБЛАРИ НУМАДА?

Дастлабки қоғоз пуллар ўрта асрларда муомалага чиқарилган. Уларнинг муомалага чиқарилишининг асосий сабаблари қуйидагилардан иборат:

Биринчи сабаб - бу пул пайдо бўлганга қадар муомалада бўлган қимматбаҳо металллар, хусусан, олтин тангалар, яъни пул эса доимо муомалада қолади. Улар бир неча ўн йиллаб муомалада бўлиб, қўлдан-қўлга ўтиш натижасида маълум миқдорда емирилади. Натижада унинг реал ва номинал қийматлари ўртасида фарқ вужудга келади. Масалан, 10 грамм олтин қиймати эга бўлган тангада ҳақиқатда 7-8 грамм олтин қолади. Ушбу олтин танганин муомала қиймати 10 грамм олтинга тенг бўлса,

ҳақиқий қиймати эса 7-8 граммга тенгдир.

Иккинчи сабаб - бу баъзи бир мамлакатлар томонидан муомалага қалбаки, яъни реал ва номинал қийматлари бир-бирларига мос келмайдиган олтин тангаларнинг чиқарилишидир.

Бу сабаблар муомалага реал пуллар ўрнига уларнинг "ўринбосарлари", қиймат белгилари бўлган қоғоз пул чиқарилишига олиб келади. Шундай қилиб, қоғоз пуллар реал, ҳақиқий пулларнинг муомаладаги қиймат белгилари сифатида майдонга келади. Аммо улар ўзларининг ҳақиқий қиймати эга эмасдир.

Масалан, 1 сўмлик ва 100 сўмлик қоғоз пулни олайлик. Бу деган сўз 100 сўмликни эмиссия қилиш учун 1 сўмликни эмиссия қилишга нисбатан 100 барабар кўп меҳнат сарфланган деган сўз эмас. Фақат 100 сўмлик 1 сўмлик пулга нисбатан 100 барабар кўп қиймат белгисидир.

ВЕКСЕЛЬ ВА УНИНГ АҲАМИЯТИ НУМАДА?

Вексель - бу муайян миқдордаги қарзни белгиланган муддатда қатъий тўлаш мажбурияти юкланган, қонун билан тасдиқланган ҳолатда тўлдириб расмийлаштирилган қарздорлик тилхатидир.

Вексель, энг аввало, бир шахс томонидан иккинчисига ёзиб берилган қарз мажбуриятини ифодаловчи қимматли қоғознинг бир шаклидир. Векселни ҳар қандай тўловга қобил корхона ва ташкилот ёзиб бериш ҳуқуқига эга. Вексель:

- * сотилиши;
 - * кредит сифатида берилиши;
 - * бирон бир олди-сотди битимида ҳисоб-китоб сифатида ишлатилиши;
 - * тўлов воситаси вазифасини бажариши мумкин.
- Векселлар асосан қисқа муддатга (1 йилгача) берилиб, кўпроқ корхоналарнинг айланма воситаларини кўпайтиришга имкон беради, унинг ишлаб чиқаришдаги самарасини оширади. Шунинг билан бирга, тўловнинг

кафолатланганлиги туфайли олдиндан тўлаш зарурати қолмайди ва айланма маблағнинг ҳаракатини анча тезлаштиради.

Вексель - вақтинча бўш турган пул маблағларини ҳар қандай миқдорда ва ҳар қандай муддат мобайнида самарали ишлатишга ёрдам беради. Векселларни кредит олишда ишончли гаров воситаси сифатида ишлатиш мумкин. Векселлардан ҳисоб-китоб, тўловда фойдаланилганда банк орқали пул ўтказишга ҳожат бўлмайди.

ҚОҒОЗ ПУЛЛАР ҚИЙМАТ ЎЛЧОВИ ВА ХАЗИНА ТЎЛАШ ВОСИТАСИ КАБИ ВАЗИФАЛАРНИ БАЖАРА ОЛАДИМИ?

Йўқ. Чунки қоғоз пул унинг реал қийматини талаб қилувчи вазифаларни бажара олмайди. Улар пулнинг муомаладаги қиймат белгиси эканлиги туфайли фақат муомала ва тўлов воситаси вазифасини бажара олади.

Ҳозирги бозор муносабатлари ривожланган даврда эркин конвертирланган қоғоз пул жаҳон пули вазифасини бажармоқда. Бундан ташқари мамлакатнинг олтин захиралари ҳам жаҳон пули захиралари ҳисобланади.

БАНКНОТ НУМА?

Банкнот - бу марказий эмиссия банклари томонидан чиқариладиган фоизсиз кредит билетидир. Банк билетлари давлатнинг аҳолига сотадиган товарлари ва давлатнинг олтин захирасига асосланади. Улар

олтин, қимматбаҳо металллар ва давлат банкнинг бошқа активлари билан таъминланади. Мамлакатимизда банкнотлар 1, 3, 5, 10, 25, 50, 100 сўм қийматида муомалага чиқарилади ва чақаларга майдаланади.

ҚОҒОЗ ПУЛНИНГ МУОМАЛАДА БЎЛИШ ҚОНУНИ ПУЛ МУОМАЛАСИ ҚОНУНИДАН ФАРҚ ҚИЛАДИМИ?

Қоғоз пулнинг муомалада бўлиш қонуни ҳам пул муомаласининг қонунига риоя қилади. Муомала учун зарур бўлган қоғоз пулларнинг миқдори муомаладаги товар ва пуллик хизматлар миқдори ҳамда қоғоз пулларнинг ўртача айланиш тезлигига боғлиқдир.

Аммо бу ерда шуни қайд этиш лозимки, муомаладаги қоғоз пуллар, муомала учун зарур бўлган ҳақиқий пулларнинг қиймат белгилари бўлиб ҳисобланади. Айтайлик, агар муомалага 100 млрд. сўмлик реал пул зарур бўлсаю, ҳақиқатда эса муомалага 200 млрд. сўмлик қоғоз пул қатнашаётган бўлса, у ҳолда 2 сўмлик қоғоз пул 1 сўмлик ҳақиқий пулнинг муомаладаги қиймат белгиси ҳисобланади.

Муомаладаги қоғоз пулларнинг миқдори муомала учун зарур бўлган аниқ пул миқдоридан ошиб борган сари уларнинг қадрсизланиш даражаси ҳам юқорилаб боради ёки аксинча.

ЭЛЕКТРОН ПУЛЛАР ТЎҒРИСИДА НУМАЛАР ДЕЯ ОЛАСИЗ?

Электрон пул - бу ҳисоб-китобларни электрон ҳисоблаш машиналари ёрдамида бажариш учун қўлланиладиган кредит пулларнинг энг сўнгги туридир. Бу ҳам кредит карточкаларига ўхшаган пул. Электрон пул карточка бўлиб, унинг хотирасига пул эгасининг жорий ҳисобидаги пул суммаси ёзилган бўлади. Пул тўлаш учун электрон карточка ЭҶМга киритилади ва карточка автоматик равишда тўланиши зарур бўлган пул суммасини ўчириб, уни пул оладиганларнинг электрон ҳисобига ёзиб қўяди. Масалан, йирик савдо марказларидан маҳсулотларни харид қилишда қўлланиладиган кредит карточкалари электрон пул вазифасини бажаради. Чунки, кредит карточкаси счётидан харид қилинган товарлар қиймати тенг миқдордаги маблағлар электрон ҳисоблаш машинаси воситасида савдо маркази счётига ўтказилади.

этирилган маблағлар банк кредити эвазига ташкил этилади.

Бозор иқтисодиёти ривожланган мамлакатларда чеклар аксарият ҳолларда банк кредити ҳисобига очилган чеклар товар айирбошлаш ва пулли хизматларни тўлаш учун тўсиқсиз қабул қилинади, чунки унда акс этирилган маблағларни тўлаш банк кафолатидадир.

Шундай қилиб, чек - мижознинг (банкдаги счёти эгасининг) банкка унда кўрсатилган маблағни нақд пулда берилиши ёки бошқа бир кўрсатилган счётга ўтказилиши тўғрисидаги буйруғидир.

Қадимги Грецияда бундан 2000 йил муқаддам чекни билганлар ва уни амалда қўллаганлар.

кўп ўтганим учунми, ё учта олийгоҳда ўқиганим учун шекилли ётсирамадим. Унинг устига ёнимда 7 нафар юртдошларим - 2 қиз, 5 та йигит билан бирга эдим. Улар менга халқим руҳини, тафтини бериб турди.

- Ўзбекистон олий таълими тизимидаги ўқиш услуби билан Америкача услуб орасида қандай фарқ бор? Уларда ўқитувчининг вазифаси қандай?

- Биласизми, у ерда ўқитувчи - билим берувчи холос. Ўқувчи эшитадими, йўқми, ўқитувчига барибир. Ўқитувчи бор билимини ўқувчиларга етказиб беради.

- Талабанинг бурчи ва вазифаси-чи?

- Талаба фақатгина домла берган билими билан чекланмай, ўзи изланиши керак. Билими мустақкам, фикри бой талаба қийналмайди. Умуман, Америкада талаба бўлиш қийин.

- Дарсга қатнаш тартиби?

кун 2 соатдан. ПЕЙС университетининг Молия мутахассислигида ўқиш учун 128 та кредит тугатиш керак. 1 семейстр 16 та кредитдан иборат. 90 та кредит - университетнинг талаби. 38 таси эса эркин фан. Ўқитувчининг вақтига қараб, ўқитувчи танланади. Бу эса домлаларнинг ўз устида ишлашга ундайди. Қайси устозга талаб қанчалик кўп бўлса, унинг шунчалик ҳам моддий, ҳам маънавий обрўси ошади.

- Бир йил ичида ўзингизда қайси фазилатлар ўсди деб ўйлайсиз?

- 1997 йил августдан 1998 йил июнь ойигача бўлган давр ҳаётимга катта таъсир кўрсатди. Масъулиятни ҳис қилиш, бугунги ишни эртага қўймаслик.

- Режаларингиз?

- Худо хоҳласа, ўқишни битириб келиб, молия инфртузилмаси: қимматли қоғозлар, банклар, инвестиция компанияларни ривожлантириш, Ўзбекистонда ҳаёт даражасини халқаро стандартга олиб келишда фаол қатнашиб, Ватаним тараққиётига салмоқли ҳисса қўшиш.

- Муштарийларингизга тилақларингиз?

- Сўзимнинг охирида менга Америкада таҳсил олишимга ёрдам бераётган Ўзбекистон Президенти ҳузуридаги "Умид" жамғармасига катта раҳмат айтман.

Менимча, ҳар бир инсон юрагида Ўзбекистон дарди, фахри жўш уриб туради. Бу улкан туйғуга майда-чуйда юмушлар, ҳаю-ҳаваслар гардини қўндириб қўйишдан сакланиш керак. Катта орзуларгина инсонни ҳам, унинг

БИЗ ЎЗБЕКЛАР ҲЕЧ КИМДАН КАМ ЭМАСМИЗ, -

дейди,

НЬЮ-ЙОРКдаги ПЭЙС университетиди

таҳсил олаётган юртдошимиз

Улуғбек ҚОСИМХЎЖАЕВ.

- Улуғбек, Америкада ўқиб, ёзги таътилга келдингиз. Хорижда ўтган бир йил ичида келган энг муҳим ҳулосангиз нима бўлди?

- Менинг фикримча, ҳақиқатан Ўзбекистоннинг келажаги буюк. Бунга мен хорижда яна бир бор амин бўлдим. Ўқишда ҳам турли мамлакатлардан келган ўқувчилар ичида ўзбекистонликлар илмий даражаси, маданият даражаси жиҳатидан алоҳида ўрин тутди. Менинг ҳулосам шуки, биз - ўзбекистонликлар ҳеч кимдан кам эмасмиз!

- Жаҳон мамлакатларидан келган энг истеъдодли ёшлар даврасида ўзбек ёшларининг вакили сифатида қандай фазилатларингиз билан ажралиб турдиз, деб ўйлайсиз?

- Энг аввало, маданий юксаклигимиз. Қолаверса, уйда кўрган тарбия ҳам ёрдам берди. Меҳр-оқибат, каттага ҳурматда, кичикка иззатда бўлиш, меҳмондўстлик касби қонқонимизга сингиб кетган ўзбекона фазилатларимиз бошқаларнинг эътиборини ўзига тортди.

- Оддий оилада ўсиб ўрта мактабда, лицейда аъло баҳога ўқиганингиздан хабарим бор. Кейин уч олийгоҳ талабаси бўлдингиз. Айрим ёшлар кўп нарсани пул билан ўлчайди? Шу ростми? Ўқишдаги ютуқларингизда, пул (пора) аралашганми?

- Аввало ҳамма иш яхши ният билан бошланади. Аммо ният қилиб қўйибгина қолмай, ўша ниятга яраша интилиш, ҳаракат қилиш керак. Тинимсиз изландим, вақтни бекор ўтказмадим. Билмаганимни устозлардан сўрадим, қўшимча адабиётларни ўқиб, билимимни мустақкамладим. Мен на "аъло" баҳо учун, на ўқишга кириш учун ҳали бир сўм сарфламаганман. Аксинча, яхши ўқиганим учун мукофот ва имтиёзли стипендиялар олганман. Ахир пул билан бирни йиқитсанг, илм билан мингни йиқитасан-да!

- Тошкент Давлат Техника университети қошидаги Бизнес Бошқаруви факультетидида ўқиётган пайтингизда қариндошларингиздан бири дарсдан сўнг 1-2 соат савдо билан шуғулланишингизни таклиф этган экан. Нега кўнмаган эдингиз? Ахир ёшликда кўп пул кетади. Музқаймоқ, кино, дискотека дегандек...

- Биласизми, албатта, пул ҳаммага керак ва ҳамиша керак. Аммо мен ўша пайтда Тошкентга ўқиш учун борган эдим. Одам фақат бугунини эмас, эртасини ҳам ўйлаши керак. Тўғри, кичик бизнес билан шуғуллансам ҳам бўларди. Мен аввал ўқиб, илм олмоқчи бўлдим. Ўйин-кулги - иккинчи даражали иш. Унинг кечи бўлмайди.

Хориж тадбиркорлари иш фаолиятини кўриб, кейин чинакам бизнесга ўтмоқчи бўлганман.

- "Умид" жамғармаси кўрик-танловида қатнашиш фикри қандай пай-

до бўлди? Ҳужжат топшираётганингизда нимага ишонгандингиз?

- Телевизор орқали Президентимиз И.А.Каримовнинг Фармонини эшитган кунимдан бошлаб бу танловда қатнашишга ҳаракат қилдим. Аввало Оллоҳдану, кучимга шунчалик ишонган эдимки, албатта "ғолиб чиқаман" деб ўйладим. Танловда ғолиб чиққанымдан сўнг юртимиздаги адолат ҳукмронлигига яна ҳам ишондим.

- Улуғбек, "Умид" грантини олишда қайси билимларингиз ва маънавий дунёқарашингиз ёрдам берди?

- Биринчи ўринда инглиз тили, кейин иқтисодий билимларим, шунингдек, "Шарқ ПрессТИЖ", "БВВ" каби газета, журналларни мунтазам ўқиб борганим ёрдам берди. Тарих фанига ҳам ўқувчилик пайтларимдан қизиқардим. Ўзбекистон маданияти, маънавияти масалалари билан яқиндан танишлигим ҳам ёрдам берди, деб ўйлайман.

- "Умид"дан умидвор ёшлар билимларини оширишида нималарга эътибор бериши лозим?

- Талабада интилиш бўлса, албатта ўзига йўл топаркан.

- Тошкентдан Америкага ўзингиз билан бирга нималар олиб кетдингиз?

- Ўзбекистон байроғини у ҳамиша хонамда - бошимда бўлди. Алишер Навоийнинг китобларидан, миллий кийимларимиздан - дўппи, тўн, чорсилар олиб кетдим. Америкалик дўстларимга уларни совға қилдим.

- Америкага жўнаш олдидида кўнглингиздан қандай туйғулар ўтди?

- Биринчи маротаба Ватан тупроғидан ажралишнинг ўзи бўладими? Ҳам шодлик, ҳам маъюслик, ҳам қизиқувчанлик, ҳам ҳаяжон жудаям кучли эди-ки!

- Жаҳонгашта ёшлар даврасига тушганда ўзингизни йўқотиб қўйдингизми?

- Ёшлигимда ҳам синфдан-синфга

- Ҳар бир домланинг ўзининг тартиби бор: айрим устозлар талабага дарсга эркин қатнашиш ҳуқуқини берса, бошқаси, дарсга қатнашиш-қатнашмаслигидан қатъи назар, талабанинг фақат билимига, тўплаган баллига қизиқади.

- Ўзлаштириш масъулияти кимда?

- Ўқувчида. Айниқса, бизда. Чунки биз Ўзбекистоннинг вакили бўлганимиз учун ҳам ўзбек халқининг ишончини оқлашимиз керак.

- Дарслик ва қўшимча адабиётлар билан ишлаш қандай?

- Давлатимиз ҳар семейстр бошида дарсликлар учун 300\$ етказиб бериб турди. Дарсликларга қийналмадик. Энди юқоридаги олий таълим услубига келсак, ҳар битта фан 2, 3 ёки 4 кредитга бўлинади. Бу дегани 1 ҳафтада неча соат домла билан дарс ўтасиз дегани. Масалан, 4 кредит - 4 соат, хоҳласангиз - 4 кунда 1 соатдан ёки 2

ҳаётини ҳам ўстиради. Ердан уфқ томон элтади. Мен "Ёш иқтисодчи" муштарийларига, азиз укаларимга ана шундай катта қалб, улкан орзулар билан яшашни тавсия этаман.

- Сўхбатингиз сўнгида шу нарсани ҳам айтиб берсангиз: сиз ёзги таътилни қандай ўтказаяпсиз?

- Мана, бир ойдан бери она юртимда, ўз халқим бағридаман. Келган кунимнинг учинчи кунидан бери Ўзбекистон Марказий банкининг Андижон вилоят бўлимида амалиётдаман. Олган билимимни ҳаётга татбиқ этайман, мустақкамлаяман. Яна олдинда бир ойлик имконият бор. Ҳар бир куннинг мазмунли ўтиши мен учун тенгсиз ҳузур, олий бахт! Зотан, ўқувчилар учун, талабалар учун таътил мустақил мутулаа, мустақил фикрлаш ва мустақкам яшаши ўрганиш учун берилади.

Сўхбатдош: МУНАВВАРА.

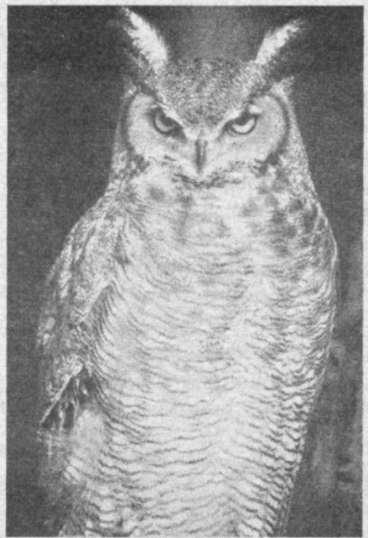

ҚУШЛАР ҚАНДАЙ ҚИЛИБ УЧАДИ?

Одам учишни хохлади ва у учар аппаратларни яратди. Агар қушлар тузилишига синчковлик билан разм солсак, табиатнинг қушлар мисолида мукамал учиш аппарати яратишга ҳаракат қилгани аён бўлади.

Биринчидан, қушларнинг қаноти бор. Қанот патларини тутиб турувчи асосий тиргаклар билан суякларига қаттиқ бўғимлар, пайлар билан уланади. Қанот патларининг ёрдамчи тиргаклари шу тарика елкага бирикади.

Ҳар бир қанот алоҳида мушаклар түпи билан бошқарилади, шу боис қуш парвоз чоғи қанотларини айри-айрим ҳолда назорат қила

олади. Қанот юқорида силкинганда қанотнинг асосий ва ёрдамчи тиргаклари шундай қайриладики, уларнинг учи тепага қарайди, ҳаво уларнинг орасидан бемалол ўтиб туради. Қанот пастга ҳаракатланганда пат тиргаклари пастга ясси бўлиб қайрилади ва ҳаво ўтказмайди. Бу ҳолда қуш гўё ҳаводан сурилиб бораётгандек бўлади ва учаётиб, баландликка кўтарила бошлайди.

Булардан ташқари, учаётган тана жуда енгил, ихчам ва кучли бўлиши лозим. Шунинг учун ҳам қушларнинг паст суяги ичи қавак. Аксарият қушларнинг суяклариди ҳаво бўшлиғи бўла-

„МЎЪЖИЗА
КУТОБ“

ди. Қуш қовурғалари шундай бирлашганки, қанотлар пастга ҳаракатланганида танани қаттиқ тутиб туради.

Қушларнинг боши, думи, қанот ва панжалари ҳам жуда енгил. Бош суяклари жуда нозик пардалар билан ажралиб туради. Қушларнинг тиши йўқ, жағи йўқ, суяк ва мушаклари жуда кўп. Уларнинг ўрнига қавак тумшуги бор.

Қанотларни ҳаракатга соладиган кучли мушаклари кўкрак қафасига, оғирлик марказига яқин жойда бирикади. Қушлар иссиқ қонли ҳайвонларга мансублиги фойдали экан, негаки, совуқ қонли ҳайвонлар қишда жуда ланж бўлиб қоладилар. Кўряписизми, қушларда нимаики бўлса, уларнинг ҳаммаси бир мақсад - учиш учун яратилган!

ҚАНЧА ТЕЗЛИК БИЛАН УЧА ОЛАДИ?

Одамлар от югуртириш ва чопиш бўйича мусобақалар уюштилади. Бу ўринда тезликни аниқлаш осон: чунки старт ва финиш чизиклари мавжуд ҳамда бир қанча ҳакамлар қўлидаги секундометрига қараб туради. Хўш, қушлар парвозининг тезлигини қандай аниқлаш мумкин?

Аксарият қушларнинг парвози тезлигини ифода-лайдиган жуда кўп рақамлар эълон қилинган, лекин олимлар орасида бу борада турли фикрлар мавжуд ва улар орасида бу рақамларни нотўғри, деб ҳисобайдиганлари ҳам бор.

Масалан, Ҳиндистонда жарқалдирғочнинг парвоз тезлиги 100 километр-соатни ташкил этган, Месопатимияда 162 километр-соатни кўрсатган. Европа лочинининг тезлиги шўнғиётган пайти секундаметр билан ўлчанганда 103-112 километр-соат бўлган.

Аммо кўпгина олимлар бу рақамларга шубҳа қилишди. Бир кузатувчи почта каптарини рекордчи, деб ҳисоблайди, у тезлигини 58 километр-соатга ошириши мумкин.

Қушлар парвозининг тезлиги ҳақидаги умум тан олинган рақамлар қуйидагича: лочин бир соатда 40-50 километр масофани учиб

ўта олади. Ўрдак ва ғозларники униқидан сал камроқ, улар бир соатда 35-40 километр-соатга учади.

Европа жарғалдирғочининг тезлиги 35-40 километр-соатни ташкил этади, олтин ржанка ва мотам каптарининг тезлиги ҳам тахминан шунча. Энг тезкор қуш саналадиган колибри-нинг тезлиги 25-30 кило-

метр-соат атрофида. Чугурчикники 20-25 километр-соатдир. Чумчуқлар, одатда, 15 километр-соат учади, умуман олганда, уларнинг тезлиги 25-30 километр-соатга етиши мумкин.

Қарғалар 10-15 километр-соат учади, аммо тезлигини 20-30 километр-соатга ҳам ошира олади. Қарқара ва қирғовулнинг учиш тезлиги 15-20 километр-соатни ташкил этади. Ёввойи курканин тезлиги 10-15 километр-соат экани галати. Сойка эса бир соатда 10-15 километр уча олади.

ҚАНЧА МАСОФА БОСАДИ?

Қушларнинг бир жойдан иккинчи жойга учиб кетишидан, ўйлаймизки, кўпчилик хабардор. Одамлар қушларнинг учиб кетиши ва қайтишига қараб, йилнинг қандай келишини айтиб бера оладилар. Аммо ҳеч ким уларнинг ғоят узоқ масофага сайр қилишини охиригача билолмайди.

Биз буни фақат ҳароратнинг ўзгариши билан боғлиқ, деб айта олмаймиз. Патлар қушни совуқдан анча яхши ҳимоя қилади. Табиийки, қиш келиши билан

қушларнинг овқат топиши қийинлашади, айна шу ҳол уларнинг бошқа жойга кўчишига сабаб туғдиради. Аммо улар баҳорда нима учун яна шимолга учиб кетади? Айрим мутахассислар тасдиқлашча, бу об-ҳавонинг ўзгариши билан наслини давом эттириш инстинкти ўртасида ўзаро алоқадорлик бор экан.

Қушлар учиб кетишига нима сабаб бўлишидан қатъи назар, ҳайвонлар орасида узоқ масофага кўчиш борасида уларга тенг келадигани йўқ. Улар орасида Арктика крачкасидир. У бир йил ичида кўчиш пайти 13000 километр-соатга тенг масофани босиб ўтади!

Крачкалар Кутб доирасидан то Массачусетсгача бўлган улкан ҳудудда умргузаронлик қилади. Бу қушлар Антарктидага ҳафтасига 700 километр йўл босиб, тахминан 20 ҳафтада учиб боради.

УЧМАЙДИГАН ҚУШЛАР ҲАМ БОРМИ?

Ҳозир учолмайдиган қушлар минглаб йиллар бурун ўз қанотларининг илк вазифасини бажариш имкониятини йўқотганлар. Бунинг сабаби оддий: уларга қанот керак бўлмай қолган, чунки улар жойлашган жойга ҳеч қандай йиртқич ҳужум қилишга ботинолмаган ёки бошқалари анча йирик бўлганидан хавф туғилган чоғи қутула қолган.

Пингвиннинг қанотлари сузгичга айланган. Янги Зеландия кивиси тунги ҳаётга мослашган, у овқатни узун тумшуги ёрдамида топади. Унга на қанот керак, на кўз, шунинг учун ҳам у ёмон кўради. Индонезия чангалзорларида яшайдиган казуар (туякушнинг бир тури) одатда, кўрқоқдир, аммо у тирноқ ва панжалари ёрдамида ўзини жон-жаҳди билан ҳужумдан ҳимоя қилади ва рақибига хавф солади. Учолмайдиган энг йирик қуш туякушдир. Унинг бўйи 2,7 метр, чопаетганда тезлиги 50 километр-соатга етади. Австралия эмуси улкан қуш, аммо у ҳам туякуш сингари тезкор. Жанубий Америка нандуси туякушга ўхшайди, аммо кўринишдан

кичик (1,6 метрдан ошмайди). Бу қушларнинг ҳаммасининг патлари кўркам.

ҚУШ СУТИ БЎЛАДИМИ?

Кўпгина халқлар эртақларида "қуш сuti" деган ибора ишлатилади. Жаннат қушлари ўз полапонларини мана шу ажойиб таом билан овқатлантиради. Ундан та-тиб кўрган одам ҳар қандай қуролга ва қасалга чапдаст бўлади. Кўп вақтлар буни тириклик суви ёки учар гилам каби хом гап, деб ҳисоблашарди.

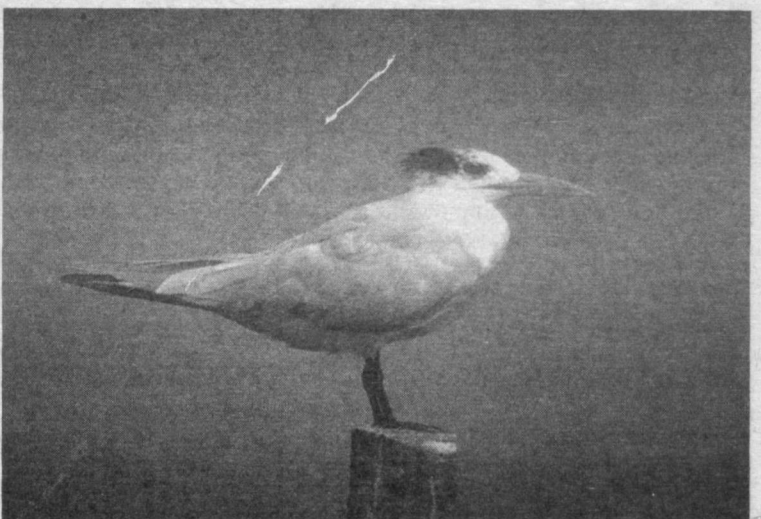
Ёввойи каптарлар хулқини ўрганган паррандашунос олимлар бу фикрни чипакка чиқаришди. Маълум бўлишча, каптар полапонларини уларнинг севимли овқати - турли дон-дунлар ва ўсимликлар билан овқатлантириб бўлмас экан.

Бундай ҳолда каптар нима қилади? Полапон очиш даврида каптарлар жигилдон

пардаларида ёғ тўпланади. Полапонлар очиб чиққанда, каптар жигилдони пардаларидан таркибида полапонларга зарур бўлган витамин ва озиқ моддалар бўлган ёғ массаси ажралиб чиқар экан.

Ота-оналари навбатманавбат бу массада кекириб, полапонларини овқатлантирар экан. Ҳар бир қуш фақат битта полапонини овқатлантиради, одатда каптарлар уясида икки-тадан бола бўлади. Тахминан уч ҳафта каптарлар ўз болаларини творогга ўхшаб кетадиган таом билан овқатлантиради. "Қуш сuti" айнан мана шу бўлиб, у ҳақда афсоналар тўқилган.

ГЎЗАЛ НАНАЙГА КЕЛИНГ

Салом, "Ёш иқтисодчи".
Мен бу галги мактубимда саёҳатимиз қандай ўтганлиги ҳақида сўзлаб бераман.

Бизнинг 8- "В" синф ўқувчилари бу йил мактабимизда, тенгдошларимиз ва юқори синфлар орасида ўн иккита мусобақада ғолибликни қўлга киритди. Жумладан, 10- "Б" синф билан инглиз тили, 9- "А" синф билан спорт мусобақаси, 8-синфлар ўртасида тарих, чизмачилик, тил-адабиёт, иқтисод бўйича ва бошқа беллашувларда 1-ўринни олишга муваффақ бўлдик. 10- "Б" синф ҳам бизнинг 8- "В" синф ўқувчилари каби инглиз тили фанидан чуқур ўзлаштиришга ихтисослашган. Шунинг учун муаллимимиз Манзура Мелиеванинг таклифлари билан ўзимиздан юқори синф ўқувчилари билан мусобақа ўтказишга жазм қилдик. Улар 32 балл, биз 45 балл тўпладик. Бизнинг қишлоқ мактаблари ҳар ўқув йили тугагач, тоғларга саёҳатга чиқишга ўрганганмиз, чунки қишлоғимиз шимолдан Кўк сарой, жанубдан Ўнғор ва

шарқдан Бўс Пи тоғлари ўртасида жойлашган. Бизни Нанайимизнинг сўлим жойларидан бири "Қозон тош" га олиб боришди. У ерга борар эканмиз, синф раҳбаримиз З.Жўраева йўлдаги манзарали жойларни таништирдилар, "Уйқудаги малика", "Қозон тош" каби жойларга оид афсоналарни айтиб бердилар.

"Қозон тош" - оддий эмас, у жуда ғаройиб, катта тош экан, унинг устига чикдик, тошнинг устида қозон шаклида чуқурча бор экан, қозонда сув ҳам жойлашган, биз қозонга тангалар ташладик. Ўқитувчимиз айтишича, бу ерга келиб ниятини айтган одам ниятига етар эмиш, биз тоғдаги манзарали жойларни томоша қилиб қайтдик. Биз тоғдан қайтаётганимизда муаллимимиз "Уйқудаги

малика" ва "Кўк сарой" ҳақида ҳам ривоят сўзлаб бердилар.

- Қадим замонларда "Кўк сарой" - да малика яшар экан, уни бир йигит ва дев севар экан. Дев ҳар куни сарой олдида кетмас, шу атрофда кечалари ухлар, кундузи сарой эшигининг тагида малика чиқишини пойлаб у ёқ бу ёққа юрар экан. Бир куни йигит дев ухлаётган бир пайтда саройга кирибди, шу вақт малика бошқа бир эшикдан қочиб кетибди. У югуриб, жуда кўп йўлни босиб ўтиб, чарчаб ўтириб уйқуга кетибди. Шу тариқа сарой, дев ва йигит тошга айланиб Кўк саройда уйқуга кетган малика тошга айланиб, "Уйқудаги малика" номини олган экан.

Бизнинг манзарали жойларимизни таърифлаб бўлмайди, мақтанаяпти деб ўйламанг, агар ишонмасангиз,

қишлоғимизга бир бор қадам қўйиб, тоза ҳаволаридан нафас олиб, кўнглингизни шод этиб кетинг! Марҳамат! Эшигимиз ҳамиша очик.

Мен бу йил туманимиздаги "Нафосат, тиллар ва иқтисод" лицейига бориб 1-босқичдан намунали ўтдим. Бу хатни сенга йўллашимдан мақсад шуки, бу йилги саёҳатим синфдошларим билан қилган охириги саёҳат унутилмас саёҳат бўлди.

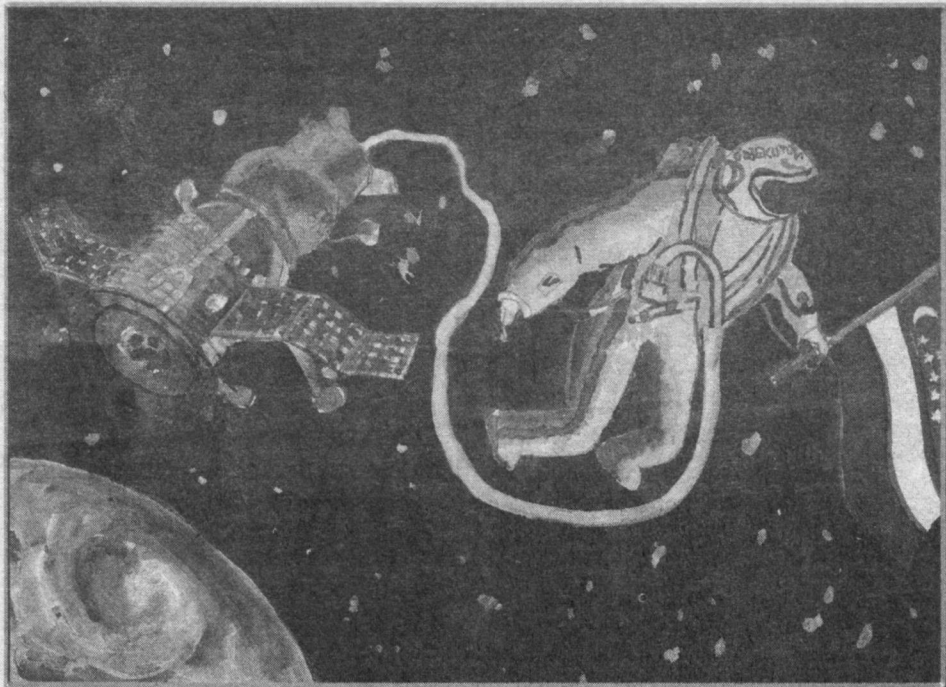
Азиз тенгдошлар, албатта, келинлар, қишлоғимизни, оромгоҳларимизни, тоғларимизни кўриб кетинглар! Ёзги дам олишни Нанайимизда ўтказинглар, сизларни интизорлик билан кутувчи дўстингиз

Хуршида ҒАФФОРОВА,
Наманган вилояти, Янгикўрғон тумани, Нанай қишлоғидаги 33-мактаб ўқувчиси.

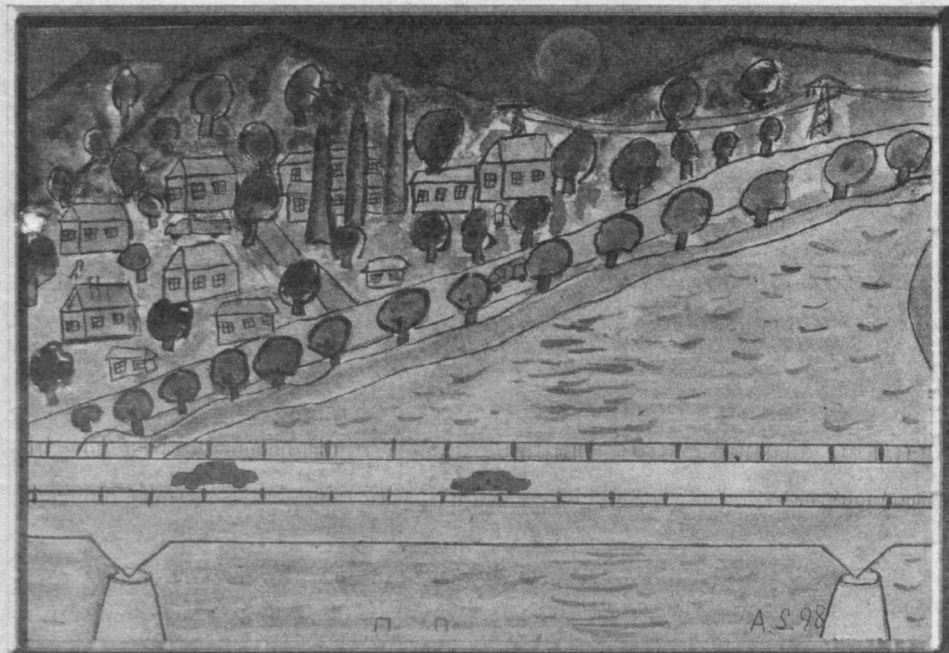
"Ватан чизгилари" танловига

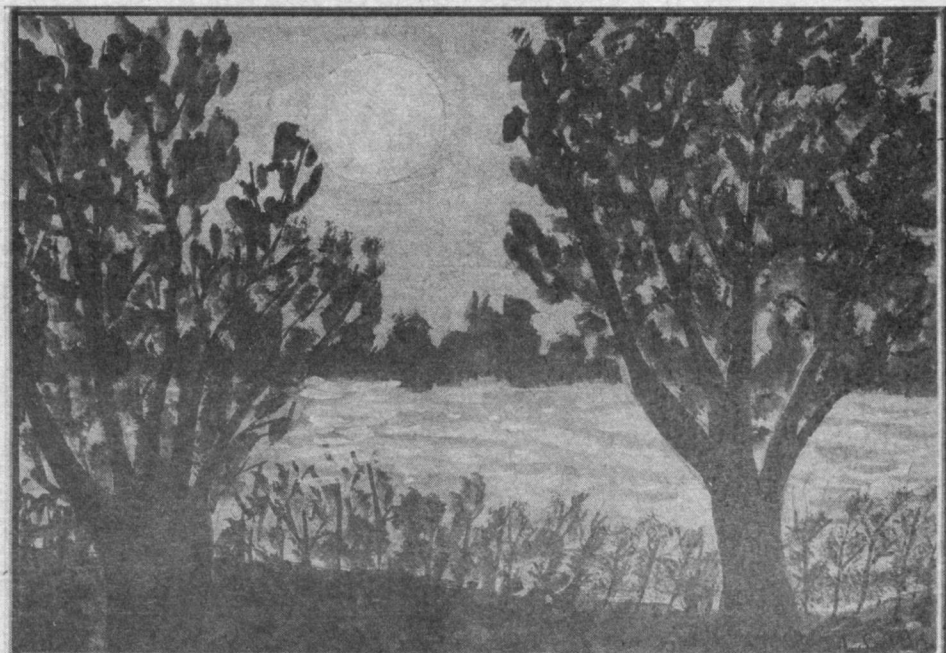
"Истиқлол муборак, ҳур Ўзбекистон!"

"Ўзбекистон фазогири"

"Бекободда отганда тонг!"

"Манзара"

Севара АШУРОВА,
Тошкент вилояти, Бекобод шаҳри,
3-ўрта мактаб, 4- "В" синф ўқувчиси.

УЙИНГИЗДАГИ КИТОБЛАРНИ...

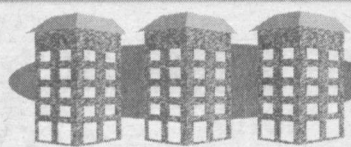
Чанг билан нам - китобнинг душмани. Шу сабабли камида бир йилда 2 марта китобларни чўтка ёки латта билан тозалаб туриш керак. Агар китоб жавонингиз намликда қолган бўлса ундаги китобларни олиб қуруқ латта билан яхшилаб артинг, шкафни эса бир мунча вақт очик, бўш ҳолда қолдириб обдон қурилинг.

Китоб варағидаги сиёҳ доғини 10 фоизли водород перекис эритмасида кетказиш мумкин. Бунинг учун доғ теккан жой эритма шимдирилади, сўнг у варақнинг икки ёғига босма (умуман, сув шимадиган) қоғоз қўйиб қурилади.

Саҳифалардаги бармоқ изларига совун суртиб, сўнг хўл латта билан артинг. Бунда ҳам хўл бўлиб қолган варақни икки ёқдан босма қоғоз орасига олиб қўйишни унутманг.

Пашшадан ўтирган доғни денатурат ёрдамида кетказилади.

Янги ёғ доғи устига босма қоғоз қўйиб сўнг китоб муқовасидан дазмол босилса тоза бўлади.

ХОНАДОН

ПОЙАФЗАЛИНГИЗ УЗОҚРОҚ ЧИДАСИН ДЕСАНГИЗ...

Уни мунтазам тозалаб, тўғри кийиб-ечишни ва сақлашни ўрганинг

Оёқ кийимини, айниқса, чанг ва лойдан асраш керак, чунки улар чармни тез ёғсизлантириб қуришиб қўяди. Натижада, чарм қаттиқ ва ёрилувчан бўлиб қолади.

Тагликка ёпишиб олган чанг ва лой эса кийимни жуда тез ишдан чиқаради. Шунинг учун пойабзални ёчган заҳотингиз артиб, тозалаб қўйишга одатланг. Уни ҳафтада 2-3 марта ёғлашни ўрганинг. Кўп урунадиган жойларига - кўпроқ орқаси, юзаси кабиларга озроқ крем суринг. Крем шимилгач, пойабзални тоза чўтка билан чўткаланг. Кейин духоба латта билан артсангиз, ялтиллаб қолади.

Агар туфлингиздаги лойни ювиб кетказсангиз, ўша заҳоти унга крем суриб қўйишни унутманг.

Хўл пойабзални фақат қуруқ латта билан артиб, уй ҳароратида қуритиш зарур.

Чарм оёқ кийимларни ҳафтада бир марта скипидар ёки бензинга хўлланган латта билан артиб туриш жуда фойдали. Бу эритмалар пойабзалдаги доғларни, қотиб қолган кремни яхши кетказади. Сўнг яна уни ёғлаш ва баҳмал латтада артиб ялтиллаб қўйиш керак.

Агар янги чарм пойабзал оёқни қаттиқ қисса, уни спирт ёки одекон билан намлаб, ўши заҳоти кийиш зарур. Шунда пойабзал оёғингиз шаклига мослашади ва юмшаб қолади. Бунда спирт ёки одекон пойабзалнинг ички томонидан қўйишни унутманг.

Иссиқ вақтларда эса пойабзални ичига намланган қоғоз тиқиб қўйиш кенгайтириш мумкин.

Агар кийим оёғингизнинг аниқ бир жойини қисса, ўша ерга шамни эритиб, суртиб қўйинг.

Баъзан ёзда янги пойабзал оёқни қисганга ўхшайверади. Пойабзалингиз ичини уксус билан

артиб қўйсангиз бундай ғашликдан қутуласиз.

Лакланган туфлини доим кийиб юриш ярамайди, чунки у ўзидан ҳаво ўтказмайди, натижада оёқ терлаб, шишади. Лакланган пойабзални бир парча пахта билан артиб, сўнг сутга хўлланган пахтада артиш керак. Қуригач эса уни қирқилган бир бош пиёз суртиб ялтиллади, сўнг яна ўша пахтада артиб қўйилади.

Агар пойабзалингиз анча эскириб, хиралашиб кетган бўлса уни артиб-тозалагач, вазелин суртиб қўйинг, сўнг хом тухум оқини суртинг, кейин артиб ялтилатинг.

Оёқ кийимларингизни узоқроқ вақт киймайдиган бўлсангиз унинг ичини эски (майин) латта ёки қоғоз билан тўлдириб қўйишни унутманг.

ЁҒ СЕРОБ БЎЛАДИ

Шаҳрисабз туманида бу йил 210 гектар масхал ўсимлиги экилган эди. Шу кунларда унинг меваси пиша бошлади.

Унинг ўрим-йиғими августнинг ўрталарида бошланади. Мутахассисларнинг фикрича, масхардан - 20-25 фоиз, соядан 18-20 фоиз, кунгабоқардан 40-45 фоиз истеъмол мойи олиш мумкин.

Фани Бобоёров номидаги хўжалик ҳудудида жойлашган қўшма корхонада ёғ ажратилиб, хўжаликларга арзон нархда тарқатиш кўзда тутилмоқда.

Ошхона

ЧАЛОП

Қатикқа совутилган қайнатма сув қўйиб аралаштирилади: аралашмага туюлган қизил гармдори ва таъбга кўра туз солинади. Райхон, кашнич, укроп, бодринг, кўк пиёз ва жуда майда тўғралган оқ (бош) пиёзни тўғраб яхшилаб аралаштирилади. Кейин бу аралашмани совутгичга қўйиб совутилгач истеъмол қилинади. Совутгич бўлмаса, чалоп қўйилган ҳар бир косага бир бўлакдан истеъмол музини солиш ҳам мумкин.

Ҳозиргидек иссиқ кунларда чалоп ташналикни яхши қондиради, чарчоқни босади.

Масаллиқ: Бир ярим коса қатик, 2 л. совутилган қайнатма сув, 2 та бодринг, бўлса 1 боғ редиска, 0,5 боғдан кўк пиёз, кашнич, укроп, 1 шох райхон ва таъбга кўра - туз ва қалампир.

ҚУРТОВА

Қурутни майдалаб, элакдан ўтказилади, устига қайноқ сув қўйиб ёғоч қошиқ билан обдон аралаштирилади. Аралашма қаймоқ қуюқлигига етгач, уни кострюлга қўйиб оловга қўйилади. Қайнаши олдида сарёғ қўшиб аралаштирилади.

Дастурхонга тортиш чоғида қуртовага тўғралган нон бўқтириш мумкин.

Масаллиқ: 1 кг. қурут, 1,5 литр қайноқ сув, 400 г. сарёғ. Ҳар 1 коса қуртовага 1 тадан нон.

МАҲСУЛОТИНГ ҲАҚИДА БОЛАЛАРГА АЙТ, ОЛАМГА ДОСТОН БЎЛАДИ!

ВИЛОЯТ ВА ШАҲАР КИТОБ САВДОСИ ТАШКИЛОТЛАРИ, ФИРМАЛАР, КОРХОНАЛАР, ТАДБИРКОРЛАР, ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ТИЗИМИДАГИ БАРЧА ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ЎҚУВЧИЛАРИ ҲАМДА ОТА-ОНАЛАР ДИҚҚАТИГА!

“ЎҚИТУВЧИ” НАШРИЁТИ 1998 ЎҚУВ ЙИЛИДАН БОШЛАБ

ўрта мактабларнинг
2-11 синфлари, академик
лицейлар, гимназиялар,
олий ва ўрта махсус ўқув
юртлари учун мўлжалланган
барча турдаги дарсликлар
ва қўлланмаларни очиқ
савдога чиқаради ва уларга
чекланмаган миқдорда

БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Буюртмалар жаҳон андозаларига мос, ЮКОРИ СИФАТ билан тайёрлаб берилади.

Тўловлар исталган турда.

МУҲТАРАМ ТАДБИРКОРЛАР!

25 фоиз савдо чегирмаси билан дарслик ва қўлланмаларни биринчи қўлдан олишга шошилинг, бундан ўзингиз ҳам даромад олишингиз мумкин, ҳамёнингизга ҳам фойда!

1998 — ОИЛА ЙИЛИ ЭКАНИНИ УНУТМАНГ!

Мурожаат учун манзил:

700129. Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 30-уй, “Ўқитувчи” нашриётининг “Савдо-тижорат бўлими”.

Телефонлар:
144-22-92, 144-23-86.
Факс: 144-26-89.

АМЕРИКАНИНГ СОЛИҚ СИЁСАТИ

АҚШнинг солиқ қонунлари ҳаддан зиёд мураккаб ва чалкаш. Шу боисдан америкаликлар солиқ ислохотини ўтказиш ва умуман 2001 йилнинг 31 декабридан солиқ кодексини бекор қилишни мўлжалламоқдалар.

Ислохот ўтган йил охирида бошқармага бошқарувнинг маъмурий тизимлари бўйича мутахассис Чарльз Россотти етакчи этиб қўйилган солиқларни йиғиш бошқармасининг (СЙБ) ўзидан бошланди. У СЙБнинг 33 та минтақавий бўлимларидаги солиқ тўламаганларнинг уйлари ва бошқа мол-мулкларини қаттиққўллик билан мусодара этиб, биринчи навбатда умуммиллий дарғазабликка сабаб бўлган қатор директорлар ва бошқа назоратчиларни ўзгартирди. Тўғри, амалдорлар жуда ҳам айбдор эмасди: уларни йиғилган ва йиғилмай қолган солиқлар миқдорини таққослаб туриб, айбладилар.

Ҳақиқатан ҳам, Россотти ўз идорасининг ишида ўзвий нуқсонни ҳам аниқлай олди. Идора йиғувчи ва назорат этувчи департаментдан иборат. Биринчиси, ўз кўрсаткичларини яхшилаш учун кўпинча банкротлик билан боғлиқ умидсиз ишларни ёпиб, қарзни ҳисобдан чиқаради. Иккинчиси эса, аксинча, уларни олиб, далил сифатида “яхши кунларга” қолдиради. Бундай жонбозлик шарофати билан СЙБда ҳар йили 200 миллиард доллар боқиманда муаллақ бўлиб қолади.

Маълумки, АҚШда ҳар йили кўп минглаб кичик ва ўрта компаниялар банкротлик жараёнини бошдан кечиради. Лекин муваффақиятсизликдан саросимага тушмай, туғма тадбиркорлик истеъдодини қўллаб яна бизнесменга айланган ўша одамлар (бунга “истаганча мисол топилади”) боши узра аввалги айблари юзасидан қарзлари тўсатдан муаллақ бўлса, улар буни тўлай ол-

майдилар. Ўртача америкаликни шу нарса кўпроқ ҳаяжонга солади.

Америкада солиққа доир ҳакамлик куни - 15 апрель. Бу кун арафасида бутун салоҳиятли аҳоли кучли ҳаяжон оғушида бўлади: қандай қилиб солиқни ортиқча тўламаслик мумкин, аммо СЙБнинг ҳақи ўтиб кетса, алоҳида жавоб беришга ҳам тўғри келади. Солиқ алдови Америкада энг даҳшатли айб ҳисобланади. Ҳозирги мураккаб солиқ кодекси бўйича бундай айб қилиб қўйиш жуда осон.

Айтайлик, бир ҳолатда эрхотин 1348 доллар иқтисод қилади, бошқасида пешона тери билан топилган 1252 долларини бериб юборади. Масалан, бири иккинчисидан беш баробар кам ишласа - имтиёз, бири иккинчиси билан деярли тенг ишлаган бўлса “жарима” белгиланади.

Президент ташаббуси билан ким боласига билим бермоқчи бўлса ёки ким ўзини маърифатли қилмоқчи бўлса, бунинг устига ишласа, унга солиқ бўйича имтиёз берилади. Аммо бу

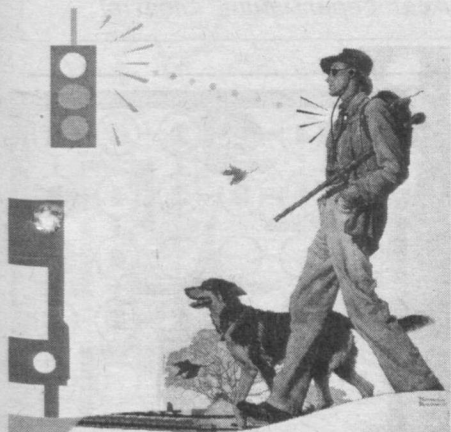
имтиёзларнинг қай бири бу йил амал қилади, қай бири кейинги йил, ва умуман, сиз бу йил ҳазинага қанча ҳисса қўшасиз, буни шу соҳага ихтисослашган бухгалтерия фирмаларигина аниқлай олишлари мумкин. Уларнинг хизматидан ўн миллионлаб америкаликлар фойдаланишади. Бу улкан индустрияга уни даромад билан таъминлаётган “аждаҳо”ни бўлишиш ҳақидаги режалар ёқмаслиги мумкин.

Бир сўз билан айтганда, Оқ уй томонидан эълон қилинган “Солиқ тўловчи ҳуқуқлари кодекси” ва бошқа янгиларга қарамай, вазият асосан алоҳида ўзгаришларсиз қолмоқда. Ажратмаларнинг фоиз сеткаси ҳам даромад миқдорига қараб ўзгаришсиз қолмоқда: 15 фоиздан 39,6 фоизгача (даромад 265500 доллардан ошса). Умуман олганда америкаликлар, ўртача, тахминан 28 фоиз даромадларини давлатга “ҳадя қиладилар”.

ЖУДА ХУШЁР ЁЎЛДОШ

Ҳажми сигарета қутичалик келади-ган “Светопилот” ускунаси кўзи ожизлар учун ҳақиқий кўздек қадрли. Унинг юзасида 2 та электрон “кўз”лар мавжуд. Уни бирга олиб юрган кўзи ожиз кишилар ўзининг кўрмаслигини унутди, дейиш мумкин.

“Светопилот” светофор белгиларини, шохбекатдаги электрон таблодаги ёзувларни, йўлдаги транспорт воситаларининг ҳаракат йўналиши тўғрисида ҳам маълум товуш чиқариб ҳамроҳини оғохлантиради. Италияда яратилган бу равшан “кўз”лар ўзининг аниқ ва универсал тарзда ишлаши билан ҳозирча дунёга ягона! “Светопилот” аккумуляторининг 1 марталик заряди 8-9 соатга етади.

Қор одам ҳақида кинофильм суратга олинадиган бўлса, бош ролга қор одамнинг ўзидан бошқа муносиб номзод йўқлиги аён. Америкалик кинооператор Эрнет. Монтайл ҳам худди шундай фикрда. У суратга олган 49 минутлик “Бигфут (қор одам) изидан” фильмини ҳужжатли фильм дейишга асос бор. Суратга олишда унга калифорниялик моҳир овчи Иван Маркс ёрдам берган.

Томошабинлар экранда ботқоқлик ўртасида туриб ўзига сув сепаётган икки оёқли юнгдор маҳлуқни кўриши мумкин. Сўнг у кинокамерани кўриб қолгандек чўчиб қарайди ва қочиб буталар орасига бекинади. Ва ниҳоят, мана энг ҳаяжонли кадр-

ЭКРАНДА - БИГФУТ, ЯЪНИ ҚОРОДАМ

лар: ғайритабиий даражадаги узун калла, сўнг юзининг ҳар бир қисми - киприги, қоғоғи, елкаларидаги қалин жун яққол кўзга ташланади.

Фильмга илмий маслаҳатчилик қилган таниқли антрополог, профессор Уоррен Кук фильмдаги кадрлар ҳаққоний деб ҳисоблайдилар. Унинг айтишича: “Маймун терисига ўранган ҳеч қандай актёр фильм қаҳрамони ботқоқликда қилган хатти-ҳаракатларни у қадар табиий чиқара олмайди”. Тўғри, профессорга аввал қор одамнинг бесўнақай калласи ҳаққоний эмасдек туюлади. Бироқ у китобларни титкилаб, австриялик “қор одам” чақалоғининг боши анча чўзиқ бўлгани ҳақидаги гувоҳликни ўқигач, Кукнинг фильми ҳужжатли эканига тамоман ишонди.

Кукнинг айтишига қараганда, Америка ва Янги Англияда унинг касбдошлари бигфутлар яшайдиган бир қанча жойни аниқлаганлар. Бу воқеага бутунлай қарши олимлар ҳам йўқ эмас. Улар америкалик киноактерлар ҳамма нарсага қодир деб ҳисоблайдилар.

Кук суратга олган “Қор одам изидан” ҳозирча қор одамлар ҳақидаги ягона ҳужжатли фильм бўлиб турибди.

ҚЎРҚИШГА ҲАҚҚИ ЙЎҚ...

Биринчи атом музёар кемасининг яратувчиси В.И.Наганов ҳаётда ўта юмшоқ табиатли инсон эди. Ўзининг техник ишларида, кашфиёти ва уларни синовга тақдим этишда эса олим ниҳоятда қатъий ва жасоратли одам экани билан ҳаммани ҳайратга соларди. Касбдошлари ундан табиатидаги бундай кескин икки хиллик сабабини сўрашганида Василий Иванович шундай деган экан:

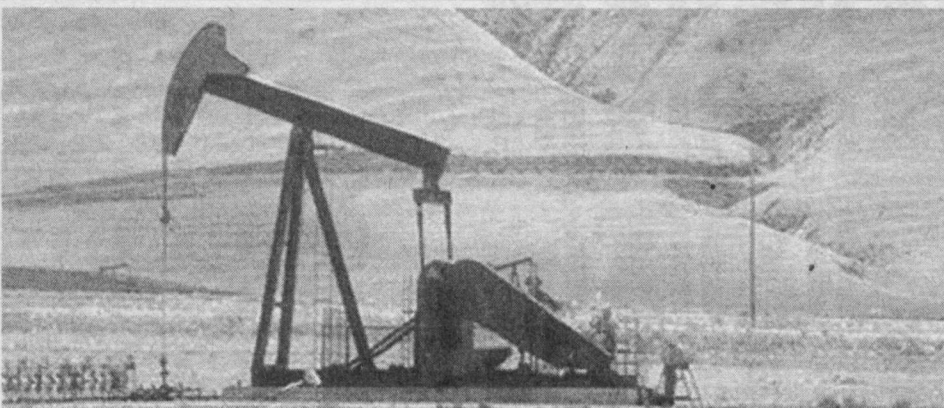
- Касбинг, агар унга таъмасиз ёндошсанг, сени кўплаб маънавий ҳаракатлардан омон асрайди. Лекин иш талабига кўра ўз ихтироларинг тақдирига жавоб бераркансан, заррача қўрқишга ҳаққинг йўқ!

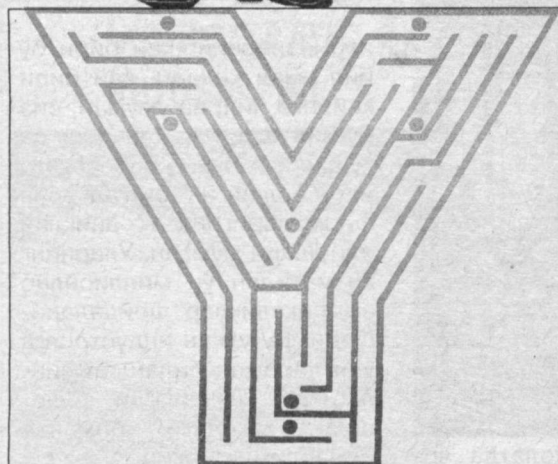
ЭНГ ТЕЖАМКОР ҚУВУР

Кувур орқали суюқлик ёки газ юборишда кувурнинг қаршилигини қандай қилиб камайтириш мумкин? Маълум бўлишича, кувурнинг ички юзаси қанча силлиқ бўлса, қаршилиқ шунча кам бўларкан. Тўғри, шундай қилишга ҳаракатлар бўлган. Лекин...

Япониядаги Сэнъити Накао

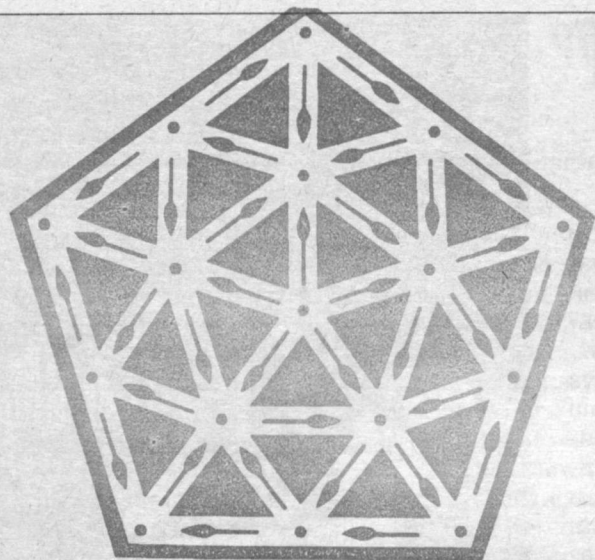
Миллий метрология лабораторияси ходимлари янги бир усулни тавсия этишди, яъни улар кувурнинг ички деворига ўта ингичка толалар ётқизишни таклиф этишди. Бундай кувурга юбориладиган газ ва нефть босими 10%га ортиб, сарф-ҳаражат - 15% камаяр экан.

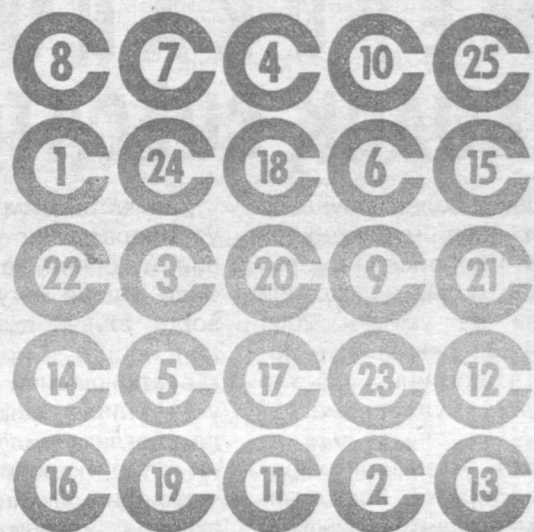
НУҚТАДАН - НУҚТАГА...

Мазкур лабиринтдаги 7 нуқтани узилмас чизиқ билан ўзаро туташтиринг. Бир йўлакдан 2 марта юрманг ва кесиб ўтманг. Йўлнинг боши ва охири - лабиринтдаги боши берк йўлаklarда.

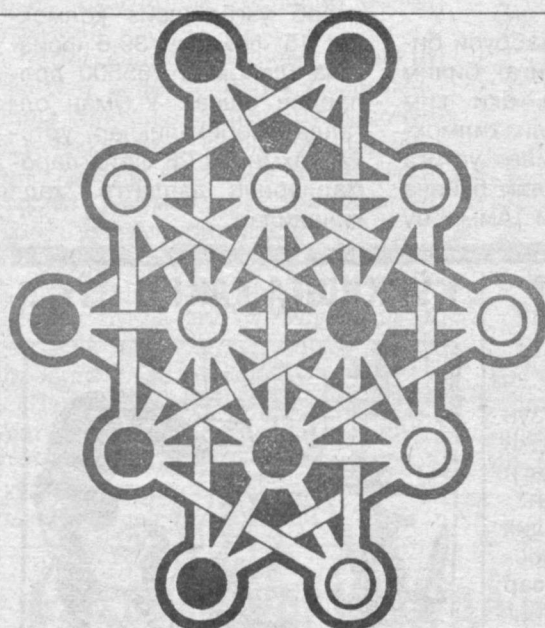
САФАРИ

Лабиринт марказидан ҳаракатланиб ўн олти чорраҳанинг ҳар бирига йўл топинг. Бунда фақат стрелка кўрсатган йўналиш бўйича ҳаракатланмоқ шарт. Ҳар бир чорраҳада фақат 1 марта бўлиш мумкин.

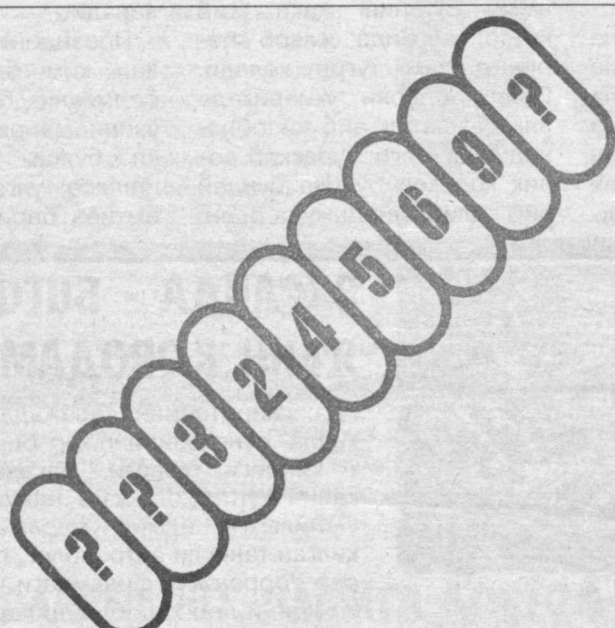
ЯШИРИНГАН КВАДРАТЛАР

Ушбу суратда 1, 3, 7 ва 18 рақамлари квадратнинг бурчакларида турибди. Уларнинг умумий йиғиндиси 29. Энди тўрт бурчидаги сонлар йиғиндиси энг катта бўлган бошқа квадратни топинг.

ОҚ - ҚОРА

Суратдаги ўн тўртта доирани чизиқ билан бирлаштиринг, бунда оқ ва қора доиралар навбатма-навбат келсин. Йўлингиз чап тарафдаги қора доирадан бошланиб, ўнгдаги оқ доира билан якунлансин. Бир йўналишдан қайтиб юра кўрманг.

БИР ЁҚЛАМА ФИКРЛАШ

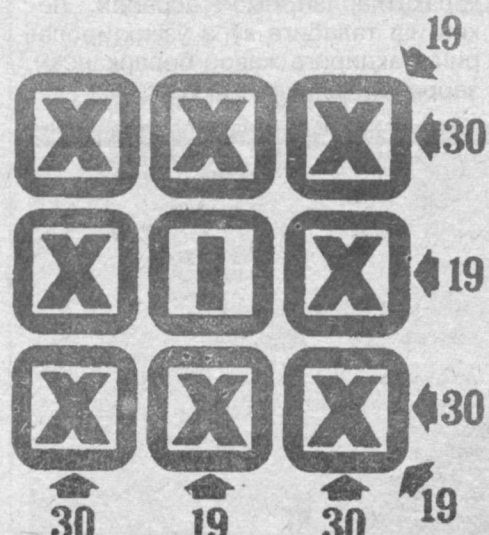
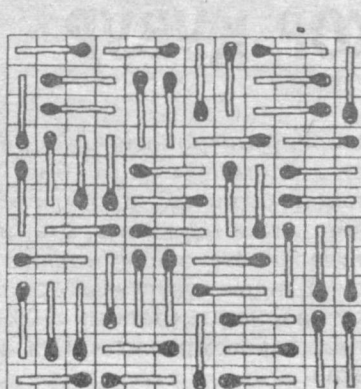
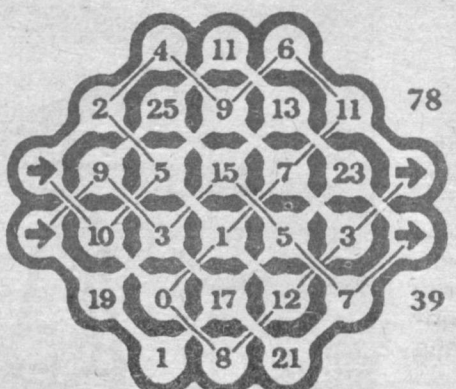
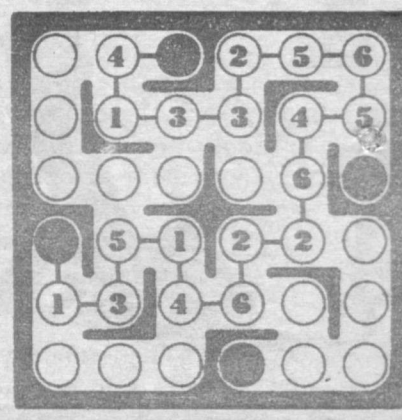
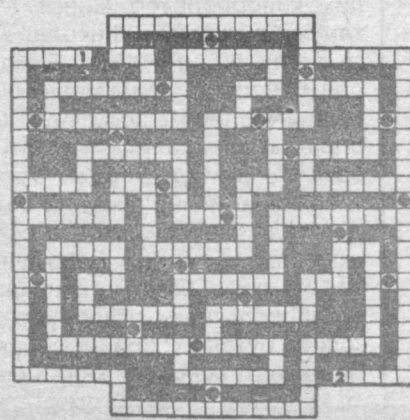
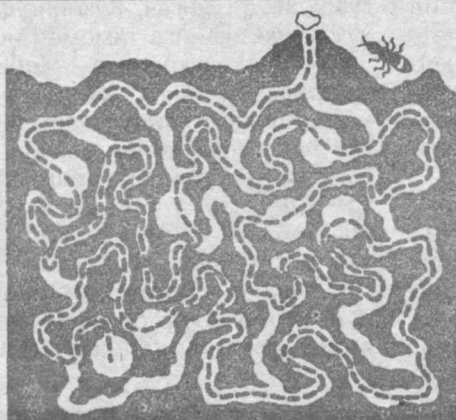
Берилган қаторда мантикий занжир ҳосил бўлиши учун етишмаётган 3 та рақамни топинг.

СИРЛИ КЎЗАЧА

Бу бошқотирмани ечиш учун учта йўлакни - А дан А гача, Б дан Б гача, В дан В гача босиб ўтишингизга тўғри келади. Йўлда сиз олтига қора нуқталарнинг ҳаммасини ўзаро туташтиришингиз керак. Бироқ, ҳар бир йўл нечта нуқтани бирлаштириши номаълум. Бир марта юрилган йўлдан иккинчи марта юришга рухсат берилмайди, албатта!

56-57 СОНЛАРНИНГ
«ЎЙИН МАЙДОНЧАСИ»
САҲИФАСИДА ЭЪЛОН
ҚИЛИНГАН
БОШҚОТИРМАЛАР
ЖАВОБИ

“ЁШ ИҚТИСОДЧИ”ГА ТАКЛИФ ВА
МУЛОҲАЗАЛАРИНГИЗНИ КУЙИДАГИ
МАНЗИЛГА ЮБОРИШИНГИЗ МУМКИН:

700029. Тошкент шаҳри, Мустақиллик
майdonи, 2-уй, 402-хона.

Мулоқот учун телефон:
(371) 139-49-32, 139-16-19.
Факс: (371) 139-48-23.

Кошонангга минглар раводир,
Тоза ҳаво танга даводир,
Халқ сайили, қўшиқ наводир,
Шифо топар тенгсиз маконим,
Шоҳимардон, Чимён деганим,
Оқ сув, кўк сув бўлиб оқарсан,
О, Фарғона юртим, гўзалсан!

Мажнунтоллар бошин ювадир,

ГЎЗАЛСАН

Жаннатларга қиёс этгум бор,
Олам аро топган эътибор,
Адиб-қиринг сахий бегубор,
Уруғ қадаб олтин олганим,
Ҷўнг пахтакор деҳқон деганим.
Сен — дostonим, сен—шеър,
Ғазалсан,
О, Фарғона, юртим, гўзалсан!

Чор атрофда қорли тоғларинг,
Тил ёради, болдир—боғларинг,
Нурга чўмар бахтли чоғларинг,
Дур ипакдан жило олганим,
Марғилоним атлас деганим,
Шойи кони азал-асалсан,
О, Фарғона юртим, гўзалсан!

Донғи кетган уста кулолим,
Ҳар юмушда лафзи ҳалолим.
Олтин кўлли, мўъжиза тилсим
Кувасойим, Риштон деганим,
Нақш гулли чинни деганим,
Етти иқлим аро афзалсан,
О, Фарғона юртим, гўзалсан!

Олтиариқ боғ-роғ мевадир.
Анор кони шаҳри Қувадир,
Янгиқўрғон, Бағдод деганим,
Учкўпригим, азиз гулшаним,
Данғара бу кони асалсан,
О, Фарғона юртим, гўзалсан!

Кўҳна тарих илқидан жонсан,
Санъаткору, шоирга консан,
Туркистонда танҳо маконсан,
Даҳолардан сабоқ олганим,
Марди-майдон Кўқон деганим,
Ҳар юракда ўчмас ғазалсан,
О, Фарғона юртим, гўзалсан!

Гул Наманган, Андижон
бир тараф,
Мадҳинг куйлаш мен учун
шараф,
Тиз чўкарман водийга қараб,
Дилбар қизинг менга парвона,
Мангу обод бўлгин Фарғона!

Дилбар МИРАХМЕДОВА,
Учкўприк туманидаги
9-ўрта мактабнинг 11-синф
ўқувчиси.

ЖЎЖАВОЙНИНГ ҲИЙЛАСИ

Бир кун митти жўжавой
чикди сайр қилгани,
Бирдан тўсди йўлини бўри
уни егани.

Ушлаб олиб жўжани,
«сени ейман», деди у.
«Оҳ, қандай ширин, мазза,
иштаҳам очилди-ку!»
— Гар мени емасангиз, —
деди чийиллаб жўжа,
Обкеламан ойимни,
тўйиб бўласиз «хўжа».
Ютиниб бўри деди:
— Гапингда жон

бор митти,
Онангни сендан кўра
ҳар ҳолда кўпроқ эти.
Шу ерда кутиб туринг, —
деди жўжавой шу он,
— Келиб қолади ойим
қақалаб ҳали замон.
Бўривой ўтирволиб
жўжага қараб турар,
Миттивой тепаликка
жуфтакни ростлаб қолар.
Бироз ўтгач орадан
баланддан айтар жўжа:
— Ўтиравер бўривой,

гердайиб мисли хўжа,
Ўзинг жуда ақлсиз,
тишинг менга зормиди,
Инкубатордан чиқдим,
менинг онам бормиди!

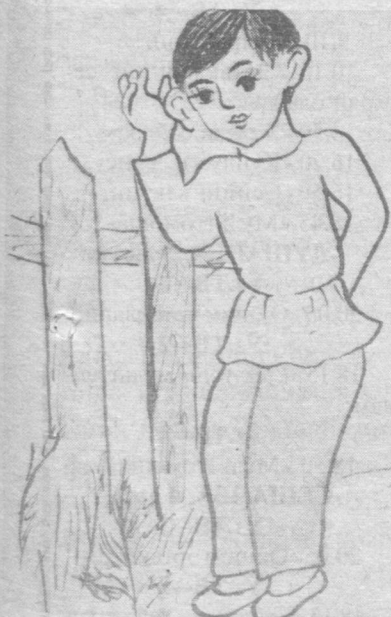
Анваржон ЗОКИРОВ,
Қиргули туманидаги
20-ўрта мактабнинг
9-синф ўқувчиси.

ШАЛПАНГҚУЛОҚ

(ҳазил)

Али билан уришсам
Қулоғимдан чўзишди,
Вали билан уришсам
Таъзириمني беришди.
Вазифамни қилмасам
Яна чўзилди қулоқ,
Синфда сал югурсам,
Бошимга тушди таёқ.
Тўй бориб гап эшитдим,

Танбеҳ эшитдим уйда,
Юролмай қолдим рости,
Билсангиз кўча-кўйда.
Дадам, онам, устозим,
Чўзавериб қулоқни,
Шалпанг қилиб ташлашди,
Баймоқ қилди оёқни.
Қайсар бола бўб қолдим,
«Шалпанг» — деб чақирманглар,
Қилар ишингиз қилиб,
Энди эса, кулманглар.

СИЁҲДОН

Сиёҳдон-у сиёҳдон,
Қаламларга берар қон.
— Сиёҳингдан бер, — дея,
Перо санчилар ёмон.

СИМЁҒОЧ

Юксак бўйли симёғоч,
Симларида қалдирғоч,
Қимир этмай ўй сулар,
Халқим деб хизмат
қилар.

ШЕҒИРМОН

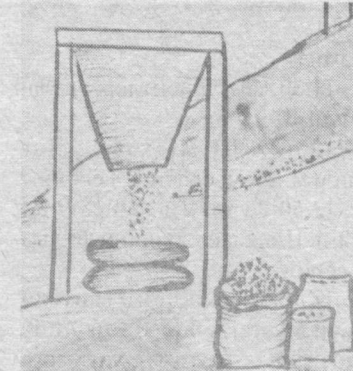
Туни билан ухламайди,
Ижод қилар тегирмон.

Қатор-қатор қопларда,
Ун бўлади—буғдой нон.
Мен ҳам ижод

қиялман,
Юрагимда ҳаяжон,
Шеърларим манзур бўлса,
Бамисоли тансиқ нон.

Маъруфхон
ФАТХИДДИНОВ,
Риштон туманидаги 36-
ўрта мактабнинг
6-«А» синф ўқувчиси.

ЗАМИРАНИНГ ЗАРЛАРИ

Замираларниги онасининг дугонаси Ҳақиқат опа меҳмон бўлиб келди. Қизалоқ меҳмоннинг зар тикилган камзулидан кўзини узмади. Ҳатто гоҳ-гоҳида қўли билан ҳам ушлаб кўрди. Бунни сезган Ҳақиқат опа қизгинадан сўради:

— Сен ҳам шундай чиройли гуллар тикишни хоҳлайсанми?

— Ҳа. Бунни узингиз тикдингизми?

— Албатта. Эртага сен ҳам каштачилик тугарагига келгин, хўпми, — деди опа меҳрибонлик билан, — ўрғатаман.

Шу баҳона бўлди-ю Замира каштачилик ва зардўзлик тугарагига қатнай бошлади. Дугоналарига нисбатан анча зеҳни ўткир Замира тезда мураббийларнинг ишончини оқлади. Орадан йиллар ўтди. У кашта-ю зардўзликда устозидан ўтди ҳисоб.

Шу йили Замирани Тошкентга, иқтидорли болаларнинг слётига таклиф қилишди. Бунни эшитган Замира

бир томондан хурсанд бўлса, иккинчи томондан ҳаяжонга тушди. Хурсандчилигининг боиси, турли вилоятлардан келган тенгдошлари билан дўстлашади, фикрлашади, тажриба ўрганади. Ҳаяжонининг сабаби эса, у тиккан миллий кийимлар дугоналарига маъқул бўлармикан? Улар олдида уялиб қолмасмикан?...

Ғолиблар аниқланди. Энди Замиранинг безовталанишига ҳоҳат ҳам қолмаганди. Чунки унинг ишлари тенгдошлари томонидан ҳам, мутахассислар томонидан ҳам юқори баҳоланганди.

Замира Раҳимова, Сурхондарё вилояти, Сарийосиё туманидаги 9-мактабнинг 11-«А» синфини аъло баҳо-ларга тутатди.

Устози Ҳақиқат опа Саломовадан каштачилик, зардўзлик сирларини кўнгил билан берилиб ўрганди.

— Ҳақиқат опа ўз шогирдларига ўрта режалардан сўнг зар тикишни ўрга-

Хунардан унар

тадилар, — дейди Замира. — Биринчиси буюмга қараб гул танлаш, иккинчиси андоза қирқиш, учинчиси эса газламани елимлаш. Ана шундан кейин зардўзликнинг ўзи иккига бўлинишини осонгина тушунтирадилар. Булар гулдўзи ва заминдўзи усуллари дидир.

Шу кўнларда Замиранинг ўзи устоз. У кўшни қизларга, синфдош дугоналарига кашта тикишда мураббийлик қилмоқда. Мен ундан, келгуси режалари ҳақида сўраганимда у шундай деб жавоб берди:

— Устозим Ҳақиқат опадек моҳир чевар бўлиб барчани хурсанд қилсам, меҳрибон мураббий бўлиб шогирдларим кўнглига йўл топа олсам, ўзимни бахтиёр ҳисоблардим.

Сингилжоним Замира! Эзгу ниятларинг йўлида ҳамиша омадли бўл! Эмишки, инсоннинг омади, бахти қулиб боққанда, янги ой каби ёруғ-

лик кундан-кўнга ортиб бораркан. Сенга ана шундай ёруғлиги бисёр бахт тилаб қоламиз.

Феруза ОДИЛОВА

«Ойнаи жаҳон» — болаларга

СЕШАНБА, 28 ИЮЛЬ

Ўз.ТВ—1

10.30 Абитуриентлар, сизлар учун! «Адабиёт».

11.00 Болалар учун «Мактублар — кабуларлар».

11.30 Абитуриентлар, сизлар учун! «Математика».

12.05 «Шумтака», мультфильм премьераси. 11-серия.

14.10 Бутунжаҳон усмирлар уйинлари якуни.

18.10 «Сехрли най». Мультфильм.

20.05 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ—2

18.15 «Ёрилтош» мульттуплам.

18.25 «Ёввойи ҳайвонот олами».

Ўз.ТВ—4

18.50 «Мульттомоша».

ЧОРШАНБА, 29 ИЮЛЬ

Ўз.ТВ—1

9.10 «Акбарнинг саргузаштлари». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм, 1-қисм.

10.05 «Шоирлар, болаларга».

10.30 Абитуриентлар, сизлар учун! «Биология».

11.00 «Алифбо сабоқлари».

11.30 Абитуриентлар, сизлар учун! «Ўзбекистон тарихи».

12.05 «Шумтака» мультфильм премьераси, 12-серия.

12.30 «Акс-садо».

13.00 Кундузги сеанс. «Мен Тянь-Шаньман». Бадиий фильм, 1-серия.

18.10 Болалар учун «Ҳа-ҳа-ҳа» Ҳазил, Ҳажв, Ҳангома.

20.05 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ—2

18.15 Жаҳон халқлари эртаклари.

Ўз.ТВ—3

16.40 Болалар учун «Эртақнамо чоршанба» кинокурса-тув.

18.50 Мульттомоша.

ПАЙШАНБА, 30 ИЮЛЬ

Ўз.ТВ—1

10.30 Абитуриентлар, сизлар учун! «Она тили».

11.00 Янги алифбони ўрга-

Азиз ўқувчилар! Ўзги таътилингиз кўвнок ўтяти-тими? Ўз фасли турли тадбирларни ўтказишга қўлай фасл. Шу сабабли оромгоҳларда дам олаётган болаларнинг ҳар бир кунини сермазмун ўтказиш мақсадига бир ойлик режа тузиб чиқилган. Унда ажойиб саёҳатлар, қизиқарли учрашувлар, олим-у, фозилларнинг таваллуд топган кўнларини нишонлаш каби тадбирлар белгилаб чиқилган.

Шу ҳафта давомида содир бўладиган айрим шонли саналарни сизга эслатиб ўтмоқчимиз. Улардан фойдаланишингиз мумкин.

ПРЕЗИДЕНТ МЕҲРИ ТУШГАН ОЛИМ

Ёдингизда бўлса Республикаимиз Президенти Ислам Каримов яқинда тарихчи олимлар билан бўлиб ўтган учрашувда Яхё Ғуломович Ғуломов жасоратли ҳақида тўқиниланиб гапирган эдилар.

Довжорак, жасоратли олим Яхё Ғуломов 1908 йили Тошкентда туғилган. 1950 йили тарих фанлари доктори, 1955 йили профессорлик унвонларига сазовор бўлганлар.

1966 йили эса Ўзбекистон фанлар академиясининг академиги, 1958 йили «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби» унвонига сазовор бўлганлар.

1940—1943 йиллари Ўзбекистон тарих, тил ва адабиёт институти археология бўлими мудири лавозимида ишлаганлар. 1936 йилдан Тошкент, Бухоро, Фарғона ва бошқа археологик жамоаларга раҳбарлик қилганлар. 1938 йили Хоразм археология-этнография экспедицияси составида илмий тадқиқот ишлари олиб борган. Тўрт томлик «Ўзбекистон тарихи», икки томлик «Самарқанд тарихи» асарларининг муаллифидир.

намиз.

11.30 Абитуриентлар, сизлар учун! «Физика».

12.05 «Шумтака» мультфильм премьераси, 13-серия.

12.50 Кундузги сеанс. «Мен Тянь-Шаньман». Бадиий фильм, 2-серия.

18.10 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 7 йиллигига «Олтин тож» телевизион уйин.

20.10 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ—2

18.10 «Ёрилтош» мультфильм.

18.35 «Жажжи давра».

19.00 «Икки минг йилдан сўнг» телесериал.

20.05 «Табобат оламида».

21.00 «Одобнома».

Ўз.ТВ—3

20.40 «Бахтли болалик».

Ўз.ТВ—4

18.50 «Мульттомоша».

ЖУМА, 31 ИЮЛЬ

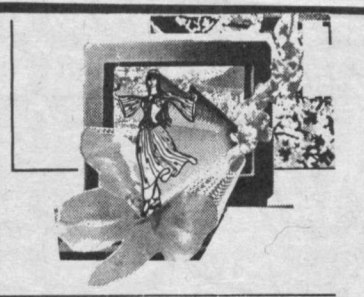
Ўз.ТВ—1

9.25 «Акбарнинг саргузашти». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм, 2-серия.

10.05 «Устоз» телеочерк.

10.30 Болалар учун «Ўзимиз — соз утмоқда».

11.20 «Шумтака». Мультфильм премьераси, 14-серия.

ҚОЗИЗОДА РУМИЙ

Буюк астроном ва математик Салоҳиддин Мусо Ибн Муҳаммад Ибн Маҳмуднинг туғилганига 640 йил тўлди. У 1437 йиллари кичик Осиёдаги Брусса (ҳозирги Туркиянинг Бурса) шаҳрида яшаган. Хуросон ва Мовароуннаҳрда билим олган. Тахминан 1400 йилда Самарқандга ўқиш ва илмий фаолиятини давом эттириш учун келган. У Амир Темур саройининг бош астрономи Мавлоно Аҳмад кўлида ўқиган. Қозизода Румий Улугбекнинг ёшлигидан аниқ фанларга қизиқишига ижобий таъсир кўрсатган ва унга устозлик қилган. У Улугбек мадрасасида математика ва астрономиядан таълим берган. Шу даврда Қозизода Румий «Афлотун-и замон» номини олган.

Қозизода Румий — Улугбек расадхонаси қурилишининг раҳбарларидан бири. Қоший вафотидан сўнг умрининг охиригача унинг ноизири бўлган.

Қозизода Румий Улугбекнинг барча илмий тасқираларида жумладан «Зижи Кўрагоний» тузишида иштирок этди.

Қозизода Румий арифметикага оид тенгламаларни ечилишининг Қоший таклиф қилган итерацион усулига оид рисола ёзган.

Қошийнинг бу муҳим математик ишлари бизгача фақат Қозизода Румий ва Мирам Чалабий асарлари орқали етиб келган.

Шунингдек, Маҳмуд ал Чалабийнинг «Астрономиянинг қисқа баёни», Шамсиддин Самарқандийнинг геометрия асарларига доир «Масъуд Тафтазоданинг «Илмлар қалити» асарларига ёзган шарҳлари кенг тарқалган.

Қозизода Румийнинг ўғли Ҳасан Чалабий, невараси Мирам Чалабий ҳам таниқли олим бўлишган.

12.05 Кундузги сеанс. «Чилангар Кова» бадиий фильм.

18.10 Болалар учун «Бир сиқим тупрок».

20.05 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ—2

18.15 «Бутуннинг боласи».

Ўз.ТВ—3

17.00 Болалар учун «Бинафша».

Ўз.ТВ—4

18.50 «Мульттомоша».

ШАНБА, 1 АВГУСТ

Ўз.ТВ—1

9.10 «Шохрух» клуби.

9.30 «Зиерат».

9.40 «Шумтака». Мультфильм премьераси, 15-серия.

12.05 «Маҳаллаимиз болалари» телемусобақа.

18.00 Болалар учун «Фламинго».

19.50 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ—2

8.00 «Боланинг тили».

12.10 Болалар экрани.

17.50 «Ёрилтош» мульттуплам.

18.15 «У қим? Бу нима?».

Ўз.ТВ—4

18.50 «Мульттомоша».

ЯҚШАНБА, 2 АВГУСТ

Ўз.ТВ—1

12.55 Пулат Мумин. «Ёз қувончлари».

13.50 «Қувнок старлар» телемусобақа.

18.00 «Сехрли сандиқ» мультфильм.

18.10 «Бешбармоқ» тележурнал.

Ўз.ТВ—2

8.00 «Бутуннинг боласи».

11.10 «Болалар экрани».

16.45 Мультипанорама.

18.15 «Сув ости дунёсига саёҳат».

18.40 «Синфдош».

Ўз.ТВ—4

9.10 «Хайрли тонг!».

10.15 «Эртақларнинг сеҳрли олами».

14.50 «Жонли сайёра».

16.20 «Кундузги сеанс».

16.50 «Сенинг вақтинг».

18.45 «Мульттомоша».

ДУШАНБА, 3 АВГУСТ

Ўз.ТВ—1

20.05 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ—2

18.15 «Ёрилтош» мульттуплам.

Ўз.ТВ—4

18.50 «Мульттомоша».

СЕШАНБА, 4 АВГУСТ

Ўз.ТВ—1

20.05 «Оқшом эртаклари».

Ўз.ТВ—2

18.15 «Ёрилтош». мульттуплам.

18.25 «Ёввойи ҳайвонот олами».

Ўз.ТВ—4

18.50 «Мульттомоша».

Тоҳир МУЛЛАБОВЕВ, Ўзбекистон телерадиокомпанияси «Болалар» Бош муҳарририятининг гуруҳ раҳбари

Буюк яратувчи Табиатнинг қудратда тенги йўқ, кўз очиб-юмгунча не-не турфа ҳил, таърифига тил ожиз оламларни яратиб ташлар, қувваи-ҳаёли чексиз-чегарасиз бўлиб, сира тиним билмас экан. У фақатгина қувваи ҳаёлининг кучи билан йўқ ердан ўн саккиз минг оламни, бири-бирига ўхшамас дунёлардаги наботот-у мавжудотларни бунёд этибди. Бу оламларнинг бирида дарё ва денгизлар сокин мавжланиб, тева-рак-атрофига ҳаёт бахш этса, бошқасидагилар эса ваҳшат ила пишқириб, бор жонзотларнинг дилига даҳшат солиб, йўлидаги учраган борики тирикликни ўзида фарқ этиб оқаркан. Тоғларининг бири ям-яшил арчалар-у дўланалар, алвон лолалар-у майсаларга бурканиб, музли салла ўраганча савлат тўкиб турса, бошқа

дунёдагилари бағридаги ботиний қудратдан тўлғаниб тинимсиз олов нуркар, яқин-атрофидаги борики жонзотларни куйдириб кул қилиб ташлар экан.

Қули гул моҳир Табиат уз ижодининг маҳсули бўлмиш оламларнинг барини буюк яратувчанлик меҳри ила суяр, сояси бутун бир шаҳарни эгаллагудек улкан дарахтларнинг ҳар бир япроқчасидан тортиб капалак-гулнинг майин шабадада пирпираб турадиган нафис гулбарглариғача, қамишлар узра гулгон урган нинанинг нигоҳларни сеҳрлағувчи ҳарир қанотларидан тортиб юрганида заминни ларзага солғувчи улкан филларнинг шалпангқулоқлариғача, барча-барчасини бирма-бир қулдан ўтқазар экан.

Ва, ниҳоят, қудратли Табиат турлитуман дунёларни барпо этаверишдан зерикибди. У ўзи яратган ўн саккиз минг оламдаги мавжудотларининг хатти-ҳаракатларини куздан кечирибди. «Энди дам олсам ҳам бўлади», деган қарорга келибди у ва ўзи яратган оламларнинг қоқ уртасига чузилганча худди онасининг бағрида мизгиган чақалоқ сингари ширин уйқута кетибди.

Буюк Табиатнинг назарида бор-йўғи қузи илинибди, холос. Аслида эса у яратган сон-саноксиз дунёларда минглаб асрлар утиб кетибди. Бу дунёларнинг баъзиларида шароити ёмонлигидан ҳаёт сўнибди, бошқаларида эса наботот-у ҳайвонот олами купайиб, гуллаб-ғуркираб яшнаб кетибди. Табиат ўзи яратган оламлардаги бетиним ҳаётни анча вақт мароқ билан кузатибди, лекин бироздан сўнг зерика бошлабди. «Қул қовуштириб утираверишдан фойда йўқ, — деб уйлабди у ўзича. — Яна нималар-

нидир яратиш керакмиди? .. Лекин нималарни яратиш кераклигини ким билади?...»

Уйлай-уйлай Табиатнинг боши қотибди. То у уйлаб уйининг охирига етгунча, оламлараро яна минг йил утиб кетибди. «Энди шундай бир нарсаяратайки, уни қурган ҳар бир жонзот ҳайратда қолсин, — деб уйлабди Табиат ўзича. — Токи қудратимга таҳсин ўқисинлар...».

Табиат фақат ўзигагина хос бўлган улкан иштиёқ билан ишга киришибди. У эрта тонгда хониш қилган булбулнинг навосидан, қўшиқ сеҳридан сармаст атиргулнинг ҳуснидан, уйқусида тамшанган гудакнинг масъумлигидан, тандирда пишаётган бўрсилдоқ ноннинг ҳароратидан, баҳор ҳавосининг тароватидан, камалакнинг кўз қамаштиргувчи жилоси-

раб қузи қувонаркан. — Шу туфайли ҳам ёмон қўзлардан асраш учун сени сув остига жойлаштираман. Токи, сени сув остидан ҳеч ким топа олма-син, лекин тикилиб қўзлари сира тўймасин.

— Йўқ, — деб ҳайқирибди нилуфаргул сув қаъридан илдизларини шаҳд билан сугуриб оларкан. — Мен сен айтгандек гузалликда танҳо гул бўлиб бир умр сув қаърида — бандиликда яшашни истамайман!

— Нимани хоҳлайсан бўлмаса? — ажабланибди қудратли Табиат.

Шу вақтгача ҳеч бир жонзот унинг ҳукмига қарши чиқолмаган экан.

— Мен эмин-эркин, истаган жойимда ўзим танлаган қиёфада яшашни хоҳлайман, — жавоб берибди Нилуфар.

Аввалига ўзи яратган бир жонзот-

келибди.

— Ал-Тоҳир юлдузи — мен яратган дунёларнинг энг гузалларидан бирidir, — деб тушунтирибди Табиат нилуфар гулга, худди камалакдек ранг-баранг нурларга йўғрилган сайёрага завқланиб боқаркан. — Қани, шу ерда яшаб қўр-чи!

Ҳали қайсар гул оғзини очишга ҳам улгурмаёқ Табиат уни бир тутам пуштиранг нурга айлантирибди-ю, худди камалакдек товланиб жилоланаётган сайёрага ташлаб юборибди.

Нилуфар қарасаки, бу ерда вужуди нурдан яратилган ғалати жонзотлар яшашар экан. Бир тутам нурдан иборат бу ҳилқатлар

фақат юлдузлардан тушаётган ёруғлик нуруни эмиб ҳаёт кечиришар, қоринлари тўйганда эса уларнинг вужуди худди камалакдек товланиб нур сочар, бундан тева-рак-атроф ниҳоятда гузаллашиб кетар экан. Улар сайёрага тун чуққанида ҳалок бўлишар, тун бўйи ҳаёт асарини курсатмай уликдек қотиб ётишар, тонг отиб сайёрага ёруғлик таралганида эса яна тирилишар экан.

— Шуям ҳаёт бўлибдими? — дебди нилуфар жаҳл билан. — Ҳар кеч улсанг-у тонгда тирилсанг... Агар улдирсанг ҳам мен бу сайёрада яшамайман!

Табиат жавоб бермабди, аслини олганда у қайсар гулдан шунақанги жавобни кутганди-да...

Буюк яратувчи Табиат нилуфар гулни қулига олиб, йўлида давом этибди.

(Давоми бор)

Муҳаббат ЙЎЛДОШЕВА

дан, юзини шудрингда ювган бинафшанинг ифоридан, саҳий мойчечакнинг майин табассумидан, харсангтошлар остида жилдираб чиққан булоқчанинг шўх жилвасидан, мовий кенгликлар узра савлат туккан пурвиқор тоғларнинг сокинлигидан, оламни бузиб юборгудай ваҳшат солган қасирғаларнинг қувватидан, тоғ шамоллари-ю, қорбўронларига парво қилмай кўкрак кериб турган асрий арчаларнинг қайсарлигидан, неча-неча асрларнинг юзини қурган эса-да ўзини хокисор тутган азим чинорларнинг камтарлигидан, ўзининг ҳароратига ўзи чидаёлмай тўлғанаётган чақноқ юлдузларнинг ботиний қудратидан бир чимдим—бир чимдим олибди-ю, барини яхшилаб аралаштирибди. Унинг қулида шунақанги ажиб бир хилқат пайдо бўлибдики, таърифига сўз ожиз эмиш. Унинг жилоси кўзни қамаштирар. Табиатнинг қулида тинмай ўзини ҳар ёнга урармиш.

Қудратда тенгсиз Табиат ўзи яратган таърифига тил ожиз ажиб бир хилқатга ҳайрат нигоҳи-ла тикилибди, қулининг бир имоси билан уни гузалликда танҳо нилуфар гулга айлантирибди. Ун саккиз минг оламда ҳам тенги топилмайдиган ажиб бу гулнинг ним яшил ранг барглари сокин сув юзида назокат ила оҳиста сузар, узун навдада жойлашган нозик бошчаси майин ифор таратганча шабадада тебраниб, оқ-пушти гулбарглари пирпираб кетарди.

— Агар билсанг сен шунчалар гузалсанки, мен яратган ўн саккиз минг оламда ҳам ягонасан, — дебди Табиат ўз тафаккурининг маҳсулига қа-

нинг қайсарлиги унинг ғазабини қўзғатибди. Кейин, бироз уйлагач, одил Табиат ғазабидан тушиб, уйлаб қолибди.

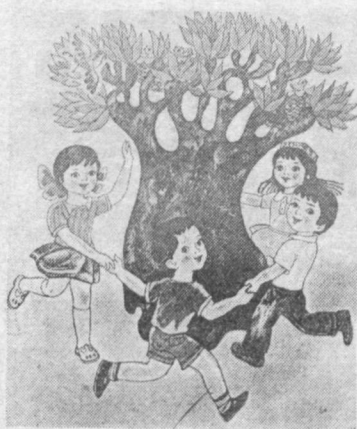
— Сени-қу ўзим яратдим-а, — дебди у нилуфар гулга. — Майли, кел, эркалинггни ҳам кўтара қолай.

У қайсар гулни қулига олибди-ю, йўлга тушибди. (Фақат ўзининг айтганини қилдирадиган қайсарлар тақдири ҳам ғалати. Табиатнинг амрига бўйинсунмаган Нилуфар ҳақидаги эртақ эртақчининг эмас, балки, компьютернинг совуққонлик «хислати» билан бошқа муаллиф исми-шарифи остида айнан шу газетамизда чиқиб кетгани ҳам бунга гувоҳдир).

Саҳоватли Табиат бу қайсардан-қайсар нилуфар гулни қасрга олиб борсамийкин, деб аввалига боши қотибди. Уйлаб-уйлаб, охири Нилуфарни Ал-Тоҳир юлдузининг шундайгина биқинида жойлашган табиати ниҳоятда гузал кичиккина сайёрага олиб

Нилуфаргул — дугонам! — дейди ёш раққоса Фарангисбону Дониёрова

БОЛАДЕК СОДДАЭДИ

(Тожиҳон ая хотираси)

Ойбек домла 1954 йилнинг ёзида бизнинг уйимизда яшаган. У киши кувноқ, хушчақчақ ва ажойиб инсон эди. У илк бор қишлоғимизга келганда танлаб-танлаб бизникига тушган, чунки уша пайтларда бизнинг ҳовлимизда райхонлар хушбуй ис таратиб, гуллар эса камалакдек товланиб очилиб турарди. Бу ҳолат кишини беихтиёр узи-га мафтун этиб, кузни қамаштирарди. Боғимиз этагида эса кичик бир анҳор бўлиб, у ёз ойларида сувга лим-лим тулиб оқарди. Биз унга ана шу кичик анҳор устига сури қуйиб бергандик. У киши ана шу сурида доим тип-тиниқ сувга тикилиб, ҳаёл сурганича утириб, уйланиб нималарнидир ёзарди. Баъзан қаламқаш дустлари билан алламаҳалгача баҳслашиб тортишарди.

Кейинчалик Ойбек домла бизникига рафиқаси Зарифахон, уғиллари Омон, Бекжон, қизи Гулранг билан тез-тез келиб меҳмон бўлиб кетишадиган бўлди. Раҳматли умр йулдошим Алмат билан жуда қалин дуст эди. Уша кезларда бизнинг «Лаз» деган отимиз буларди. Ойбек домла доим ана шу отга миниб олиб, узоқ-яқинларга сайр қилгани чиқарди.

Бир куни Ойбек домла ва колхоз раиси Омилбой Ёқубов иккиси «Лаз» отимизга мингашиб Қорасув дарёсининг нариги томонидаги Алмат ака бригадирлик қилаётган қовун полизига боришди. Ойбек домла оҳиста-оҳиста тушиб қовунлар пишиб ётган пайкалга кирди. Кирди-ю қаҳ-қаҳ отиб кулиб

юборди.

— Ҳа, домла, тинчликми? — суради Омилбой ака.

У киши булса ҳамон тинмай кулишда давом этарди. Кейин билсак, домла пишиб, ёрилиб, бандидан узилиб ётган қовунларни кўриб, табиатнинг ишига қойил қолиб, ҳайратдан кулаётган эканлар.

Кейинчалик бу ажойиб инсоннинг соғлиги ёмонлаша бошлади. Ҳатто шунда ҳам у

Ойбек домла билан ёнма-ён юриб унинг хаста жисмига малҳам буларди. Ҳа, Зарифахонимнинг уша пайтлардаги кўрсатган жасорат ва матонати туфайли Ойбек домланинг «Улуг йул», «Болалик», «Нур қидириб» сингари асарлари яратилган.

СЎНГГИ ДИЙДОР

Ойбек домла билан ҳам-қишлоқларим энг сўнгги бор

Ойбек домла Кавардонга келганда қишлоқдош дустри Муҳсин полвон ҳам оламдан утган эди. У киши қишлоқ қабристонига бориб, дустри Муҳсин полвон ётган қабрни зиёрат қилиб қайтди. Ҳам-қишлоқларимнинг Ойбек домла билан сўнгги бор учрашганликлари ҳаёлларига келмаган эди. Унинг хушчақчақ чехраси эса кавардонликлар ёдида абадий қолажак.

Ойбек домла умрининг кўп

у қишлоққа, албатта, қайтиб келажаги, бу ерда орттирган кадрдон дустлари билан яна учрашаганини кўнглига туғиб қуйди. Лекин ҳаётда доим инсоннинг уйлагани булавермас экан. Орадан бир ойдан ошқроқ вақт утгач, радио орқали машъум хабар жумҳуриятимизнинг чекка қишлоқларидан бири, унинг узи яшаб, ижод этган Кавардонга етиб келганда минглаб китобхонлар қатори уларнинг ҳам бутун вужуди ларзага тушганди. Тўғри, ҳеч ким дунёга устун бўлолмайди. Бу — ҳаёт қонуни. Лекин умрни мазмунли утказиш, эл-юртда яхши ном қолдириш инсон учун улуг саодатдир. Таъзия кўни одамларнинг Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек ҳақидаги «Оқил, камтарин инсон эди» деган сўзлари унинг учун энг олий мукофотдир. У зиннинг улмас асарлари билан халқимиз орасида яшаб келмокда.

Ойбек уз умрининг сўнгги йилларигача узи яшаган Кавардон қишлоғи аҳлининг хотирасида оқиллиги ва камтаринлиги билан ҳамisha барҳаётдир.

Латифжон МАНСУРОВ,
Юқори Чирчиқ тумани
Кавардон қишлоғи.

Давоми. Боши ўтган сонда

ижодий изланишдан узини четга олмайди, янги-янги асарлар ёзди. Ана шу хасталик вақтида Ойбек домла бир шеърида шундай ёзади:

*Хастамен... Фикрга,
туйғуга тўлиб —
Ой менга ҳамқадам —
сокин юрамен.
Соғайсам бир куни
ёзамен тўйиб
Ҳисларга қалбимни
қўшиб ёзамен.
Кечалар юрурмен
телбадай ҳориб,
Бошимда ой борур —
менга ҳамқадам.
Ҳаёллар учади
машъалдай ёниб,
Тўйиб ёзажакман
бир кун соғайсам.*

Ҳа, Ойбек домла ичида олов бўлиб ёнаётган хасталикнинг қалб тугёнларини дард ва алам билан ана шундай таърифлаб оппоқ қоғозга туширган эди.

Ойбек домла уз умри давомида йигирмадан ортиқ йирик асарлар ёзиб, ўзбек адабиётимизни бойитиб кетган буюк ёзувчи булса-да, юқоридаги шеърида таъкидланганидек барибир тўйиб ёзмаган эди. Ана шу хасталик пайтларида ҳам Ойбек домла Кавардон қишлоғига тез-тез келиб турарди. Ёз ойларида эса доим шу ерда дам оларди. Уз руҳини туширмасликка, кувноқ ва хушчақчақ юришга ҳаркат қиларди. Рафиқаси Зарифа Саидносирова ҳам доимо

1968 йилнинг май ойида Кавардонда учрашишди.

Ушанда Ойбек домла рафиқаси Зарифахоним ва қизи Гулранглар билан қишлоққа келган эканлар. Ана шу кезларда Ойбекнинг қаламқаш дустлари — ўзбек адабиётининг йирик вакиллари Ғафур Ғулом, Абдулла Қаҳҳор ва Мақсуд Шайхзодалар ҳаётдан кўз юмган эдилар.

йилларини утказган Кавардон қишлоғидан аста ортга қайтаркан, қишлоқ унинг кўзига ҳар доимгидай сулим бўлиб кўринди. Кейинчалик

Устоз ижоди

ШОНЛИК МУКОФОТ

*Кўз уқалаб эрта тонг
Чиқаётиб эшикка,
Ошхона устунда
Кўзим тушди битикка:
«Тинтиб чиқдик*

идишда

*Қолди таом юқиси.
Мазахўраклик қилдик
Яйраб, таҳсин ўқишиб.
Сахийлик, сийлов деган
Шундай бўлса ўрнида,
Тирикчилик йўлини*

*Топамиз тун қўйнида.
Қошини чимирмаса,
Чидаса бас хонадон,
Ўзимиздан кўпайиб
Яшаймиз гуж, фаровон.*

*Яхшиликка
«раҳмат»дан
Имконимиз йўқ бўлак.
Сувараклар номидан
Деб Эркатою суварак». Аввалига севишиб,
Бирдан жаҳлга миндим,
Ошхонани кечаси
Йиғиштирган мен эдим.
Раззоқ ИБРОҲИМ,
Хоразм вилояти,
Ҳазорасп туманидаги
Улуғбек номли
мактабнинг ўзбек тили ва
адабиёти ўқитувчиси.*

ТОНГ ЮЛДУЗИ

Муассислар:

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ДАВЛАТ МАТБУОТ КЎМИТАСИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ,
«СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН»
ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ

Бош муҳаррир: Умида АБДУАЗИМОВА

ТАҲРИР ХАЙЪАТИ:

Муртазо СУЛТОНОВ, Жаб-
бор РАЗЗОҚОВ, Гулнора
ЙЎЛДОШЕВА, Ҳотам АБДУРА-
ИМОВ, Икқилоб ЮСУПОВА,
Далахон ЁҚУБОВ, Миршодид
МИРҲАМИДОВ, Суннатилла
ҚЎЗИЕВ, Мукаррама МУРО-
ДОВА, Феруза ОДИЛОВА.

«ЁШ ИҚТИСОДЧИ»

ИЛОВАСИНИ ТАЙЁРЛАГАНЛАР:

Музаффар ПИРМАТОВ,

Асқар ШОКИРОВ,

Равшан ҚАМБАРОВ.

IBM компьютерида терилди ва
саҳифаланди. Офсет усулида
босилди. Ҳажми 1 босма табоқ
Буюртма — Г -0171.
46.496 нусхала босилди.
Қоғоз бичими — А-3.
Босишга топирилиш вақти 19.00
Топпирилди — 18.30
Навбатчи Феруза ОДИЛОВА.

Рўйхатдан ўтиш тартиби
№ 000137
Манзил: 700083,
Тошкент шаҳри,
Магбуотчилар кўчаси,
32-уй.
• Нашр курсатқиси: № 64563
• Телефон:
• 1-33-44-25
• 1-36-57-91
• 1-36-54-21

